TUKEA.
TOIVOA.
MUKANA.

FinFamin vuosikertomus 2017

KUN YKSI SAIRASTUU
MONEN MAAILMA
MUUTTUU.

FinFami

MIELENTERVEYSOMAISTEN
KESKUSLIITTO

Meritullinkatu 4 B 10
00170 Helsinki
www.finfami.fi

SISÄLLYS

Puheenjohtajan tervehdys: FinFami onnistui tavoitteiden saavuttamisessa	4
Toiminnanjohtajan katsaus: Vaikuttamisen vuosi	6
Omaisjärjestötyön strategia	8
FinFami on vahva vaikuttaja ja mielenterveysomaisten äänen esiintuoja	9
Vapaaehtois- ja omaistoiminnan kehittäminen	32
Eufami on tärkeä kansainvälinen kumppani	36
Hyvä hallinto omaisjärjestötyössä	37
Opastava kehittää omaisten tukimuotoja	39
Mieletön Mahdollisuus lapsille ja nuorille	43
AGORA-projektilla tukea maahanmuuttajataustaisille omaisille	46
FinFami-järjestön yhteinen henkilöstöstrategia valmistui	49
FinFami edisti mielenterveysomaisten asiaa	51
Edustajakokoukset päättivät keskusliiton suuret linjaukset	53
Hallitus ja työvaliokunta tukivat keskusliitossa tehtävää työtä	53
Talous ja tilat	53
Organisaatiokaavio	56
Jäsenyhdistykset	57
Keskusliiton yhteystiedot	58

KANNEN KUVA: MILKA ALANEN
PUHEENJOHTAJAN JA TOIMINNANJOHTAJAN KUVAT: MARIKA FINNE JA MIKKO MÄNTYNIEMI
HENKILÖSTÖN KUVAT: SUVI-TUULI KANKAANPÄÄ JA MARIKA FINNE
ULKOASUN SUUNNITTELU JA TAITTO: MARIKA FINNE

FINFAMI ONNISTUI TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA

Viime vuosi oli keskusliittomme 26. toimintavuosi. Vuoden aikana toimintamme eteni suunnitelmien mukaan. Erityisellä mielenkiinnolla seurasin projektejamme, jotka kaikki tähtäävät omaisten hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja lisäämiseen.

Monissa kulttuureissa mielenterveysasiat ovat vielä hyvin vaiettuja. Uusin toimintamuotomme on nuorille maahanmuuttajille suunnattu projekti, josta käytetään nimeä AGORA. Projektin tarkoituksena on ottaa puheeksi mielenterveys- ja hyvinvointiasiat taiteen ja draaman keinoin. Lisäksi jäsenyhdistyksille tarjotaan materiaalia ja koulutusta, jotta yhdistyksissä osataan paremmin tukea maahanmuuttajataustaisia omaisia.

Vuoden aikana olemme järjestäneet alueyhdistysten työntekijöille ja vapaaehtoisille paljon erilaisia koulutuksia. Koulutuksissa on ollut suuri määrä osallistujia ja ne ovat vahvistaneet mukana olleiden osaamista. Esimerkiksi keskusliiton järjestämän somekoulutuksen myötä koko järjestökenttä on aktivoitunut käyttämään yhä enemmän sosiaalista mediaa, mikä tuo meille lisää tunnettuutta ja näkyvyyttä koko maassa.

Vaikka näkyvyys verkossa on tärkeätä, tarvitsemme vielä myös printtilehteä. Osa jäsenistöstämme on iäkkäitä ja he haluavat lukea lehteämme paperiversiona. Labyrintti-lehden monet omaiskertomukset sekä asiantuntijoiden haastattelut ja kirjoitukset ovat saaneet paljon kiitosta. Monen omaisen kohdalla juuri Labyrintti-lehti on lisännyt uskoa tulevaisuuteen.

Vuoden aikana järjestömme sai näkyvyyttä eri TV-kanavilla, joista mainittakoon esimerkkinä MTV3. Kanava näytti SuomiAreenassa järjestämämme keskustelun, jossa sekä omaisten että kuntoutujien kokemusasiantuntijat kertoivat avoimesti mielenterveyden ongelmista ja niistä selviämisestä. Lisäksi olemme olleet mukana Ylen radiokanavien eri lähetyksissä. Myös lehdet ovat julkaisseet haastatteluja ja mielipidekirjoituksia, joissa olemme kertoneet mielenterveysomaisten asioista ja ottaneet kantaa mm. siihen, että vain murto-osa mielenterveysomaisista pääsee virallisiksi omaishoitajiksi tai että psykiatrista hoitoa on todella vaikea saada hoitopaikkojen alasajojen vuoksi.

Toimintavuoden aikana FinFami järjesti Nokian Edenissä kaksipäiväiset omaispäivät, jotka saivat todella innostuneen vastaanoton. Oli hienoa nähdä, kuinka suuri joukko omaisia eri puolilta Suomea tuli paikalle. Omaispäivien aikana me osallistujat saimme kuunnella hyviä luentoja ja esityksiä. Meillä oli myös mahdollisuus keskustella omista mieltämme painavista asioista ja saimme jakaa taakkaamme sekä ennen kaikkea oppia toisiltamme. Päivät olivat todella mieleenpainuvat ja niitä toivottiin järjestettävän jatkossakin.

Paljon on saatu aikaan ja suuret kiitokset kuuluvatkin ahkerille ja osaaville työntekijöillemme. Ilman heidän työpanostaan edellä mainitut ja monet muut mainitsemattomat asiat olisivat jääneet toteutumatta. Suuret kiitokset kuuluvat myös STEA:lle, joka rahoittaa toimintaamme.

Vuoden aikana hallituksemme on saanut uusia toimijoita. Samalla kun lausumme uudet hallituksen jäsenet tervetulleiksi, haikein mielin kiitämme eroavia heidän hyvästä työpanoksestaan järjestömme ja mielenterveysomaisten hyväksi. Hallitustyöskentely on ollut antoisaa, keskustelevaa ja päätösten teko on sujunut hyvässä hengessä. Kiitän hallitusta hyvästä toiminnasta. Kiitokset kuuluvat myös kaikille vapaaehtoistoimijoillemme: teidän antamanne työpanos on tärkeä. Kiitän myös aktiivista jäsenistöämme, joka osallistuu innokkaasti toimintaamme.

Tehdään yhdessä hyvää omaistyötä. Yhteistyössä on voimaa!

Anita Ruutiainen, FinFamin puheenjohtaja

VAIKUTTAMISEN VUOSI

Vuoden 2017 aikana FinFami nosti aktiivisesti esiin mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille tärkeitä edunvalvontateemoja. Tätä työtä tehtiin tiiviissä yhteistyössä omaisten, jäsenyhdistysten ja yhteistyökumppanien kanssa.

Vuosi 2017 oli vaikuttamisen vuosi ja teemanamme oli omaishoito. Edunvalvontaa ja vaikuttamista tehtiin tiivisti yhdessä omaisten, jäsenyhdistysten ja yhteistyökumppanien kanssa, lämpimät kiitokset kaikille.

Toimintavuoden aikana FinFami keskittyi nostamaan esiin mielenterveysomaishoitajien oikeuksia, arkea ja tuen tarpeita eri näkökulmista. Erityispaino toimintavuotena oli mielenterveysomaishoitajien asemaan liittyvän yhteiskunnallisen keskustelun lisääminen. Suomessa yli 400 000 ihmistä hoivaa ja huolehtii läheisestään, joka kärsii psyykkisistä ongelmista. Koska ainoastaan noin 3 % saa omaishoidon tukea läheisen psykiatrisen sairauden vuoksi, oli tärkeää tehdä näkyvää työtä omaishoitajien hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Vuoden tärkeä tavoite oli, että yhä useamman suomalaisen tietoisuus mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien arjesta ja järjestömme tekemästä työstä lisääntyy. Vuoden aikana panostettiin voimakkaasti monipuoliseen mediaviestintään käyttämällä erilaisia tiedotuskanavia kuten radio, tv ja aikakauslehdet.

Tavoitteena oli tavoittaa myös niitä ihmisiä, joille kolmannen sektorin tarjoamat palvelut eivät ole ennestään tuttuja. Vilkkaamman ja monipuolisemman yhteiskunnallisen keskustelun myötä yhä useampi suomalainen löysi hyvinvointiaan tukevien palveluiden piiriin ja FinFami-järjestö tuli tutummaksi.

Olemme järjestönä saaneet kiitosta siitä, että FinFami erottautuu koko järjestökentällä asiantuntevalla osaamisellaan ja omalla erityisalueellaan. Tämä on merkittävä tekijä järjestön tunnettuuden kannalta, sillä sen avulla määritellään, mistä FinFami tulevaisuudessa tiedetään. Olemme erityisesti iloisia siitä, että monet kokevat saavansa toivoa ja uskoa omaan selviytymiseen FinFamin toiminnan kautta.

Järjestömme kantavana voimana on yhteistyö, vertaistuki, uskallus ja yhdistetty asiantuntijuus yhteisen hyvän edistämiseksi. Tässä olemme onnistuneet hienosti.

Tällä yhteishengellä onnistumme saavuttamaan järjestömme tavoitteen, jonka mukaan vuoteen 2020 mennessä FinFami on tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja. Lisäksi vuoteen 2020 mennessä ennakkoluulot ovat vähentyneet ja mielenterveyden sairaudet ovat tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla.

Suuri kiitos kuuluu jokaiselle järjestömme toimijalle. Voimme puhua koko FinFami-perheen yhteisestä toimintavuodesta 2017. Teimme yhdessä vuodesta vaikuttavan.

Yhdessä enemmän.

Pia Hytönen, FinFamin toiminnanjohtaja

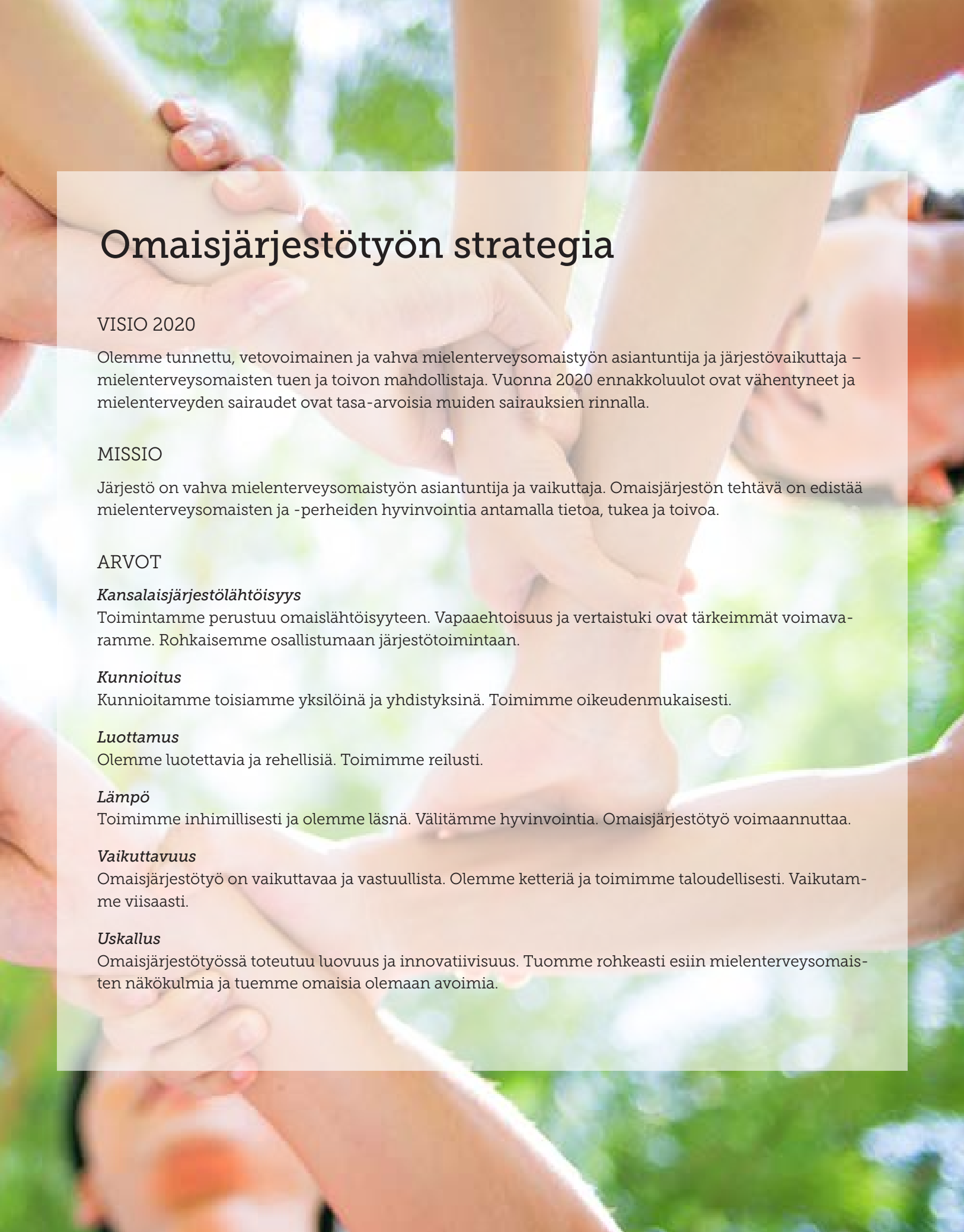

Omaisjärjestötyön strategia

VISIO 2020

Olemme tunnettu, vetovoimainen ja vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja – mielenterveysomaisten tuen ja toivon mahdollistaja. Vuonna 2020 ennakkoluulot ovat vähentyneet ja mielenterveyden sairaudet ovat tasa-arvoisia muiden sairauksien rinnalla.

MISSIO

Järjestö on vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja vaikuttaja. Omaisjärjestön tehtävä on edistää mielenterveysomaisten ja -perheiden hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa.

ARVOT

Kansalaisjärjestölähtöisyys
Toimintamme perustuu omaislähtöisyyteen. Vapaaehtoisuus ja vertaistuki ovat tärkeimmät voimavaramme. Rohkaisemme osallistumaan järjestötoimintaan.

Kunnioitus
Kunnioitamme toisiamme yksilöinä ja yhdistyksinä. Toimimme oikeudenmukaisesti.

Luottamus
Olemme luotettavia ja rehellisiä. Toimimme reilusti.

Lämpö
Toimimme inhimillisesti ja olemme läsnä. Välitämme hyvinvointia. Omaisjärjestötyö voimaannuttaa.

Vaikuttavuus
Omaisjärjestötyö on vaikuttavaa ja vastuullista. Olemme ketteriä ja toimimme taloudellisesti. Vaikutamme viisaasti.

Uskallus
Omaisjärjestötyössä toteutuu luovuus ja innovatiivisuus. Tuomme rohkeasti esiin mielenterveysomaisten näkökulmia ja tuemme omaisia olemaan avoimia.

FINFAMI ON VAHVA VAIKUTTAJA JA MIELENTERVEYSOMAISTEN ÄÄNEN ESIINTUOJA

FinFamin toimintavuoden 2017 teemana oli omaishoito. Teemaa tuotiin esiin vahvan vaikuttamisviestinnän avulla. Samalla tuettiin myös jäsenyhdistysten toimintaa.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin tehtävä on olla vahva mielenterveysomaistyön asiantuntija ja järjestövaikuttaja. Järjestö edistää mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien sekä heidän perheidensä hyvinvointia antamalla tietoa, tukea ja toivoa. Jäsenyhdistysten näkökulmasta keskusliiton rooli on olla vahva valtakunnallinen edunvalvoja, joka edistää vaikuttamisen keinoin mielenterveysomaisten oikeuksien toteutumista.

Vuosi 2017 oli vaikuttamisen vuosi. Keväällä järjestetyt kuntavaalit mahdollistavat mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien aseman näkyväksi tekemisen alueellisesti ympäri Suomen. Vuoden teemana oli omaishoito.

Vuonna 2017 FinFami teki mielenterveysomaisten roolia tunnetuksi ja tuki jäsenyhdistysten toimintaa. Järjestö toteutti omaisten edunvalvontaa sekä panosti vaikuttavaan viestintään. Vahva vaikuttaminen edellytti verkostojen luomista ja rohkeaa mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien oikeuksien esiintuomista viestinnällisin keinoin. Edunvalvontaa ja vaikuttamista suunniteltiin ja toteutettiin tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten ja yhteistyökumppanien kanssa.

Vuodelle 2017 asetettiin toimintasuunnitelmassa seuraavat tavoitteet edunvalvonnan ja vaikuttamisen osalta:

- Keskusliitto panostaa vahvaan valtakunnalliseen vaikuttamiseen ja edunvalvontaan. Yhteisiä edunvalvontateemoja tuodaan esiin.
- Yhä useamman suomalaisen tietoisuus mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien arjesta ja FinFamin tekemästä työstä lisääntyy. Vuoden aikana panostetaan voimakkaasti monipuoliseen mediaviestintään käyttämällä erilaisia tiedotuskanavia kuten tv, radio ja aikakauslehdet.
- FinFami keskittyy nostamaan esiin erityisesti mielenterveysomaishoitajien oikeuksia, arkea ja tuen tarpeita eri näkökulmista.
- FinFami on vahvempi asiantuntija ja vaikuttaja yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

FinFamin järjestökentällä tehdään strategiatyötä, jotta mielenterveysomaisten ääni saadaan parhaalla mahdollisella tavalla esiin ja toiminnan vaikuttavuus tehostuu. Strategia toimii myös apuvälineenä, kun halutaan kohdistaa toimintaa haluttua tavoitetta kohti. Järjestön yhteinen strategia valmistui vuonna 2014. Vuonna 2015 oli vapaaehtoistoiminnan strategian vuoro ja vuonna 2017 valmistui henkilöstöstrategia. Strategiatyötä jatketaan, sillä vuonna 2018 valmistuu viestintästrategia.

Vuonna 2017 FinFamin edunvalvonnan painopistealueet olivat:

1. Mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien asemaa parannetaan ja vaadittaviin toimenpiteisiin sitoudutaan kansallisen omaishoidon kehittämisohjelman toimenpiteitä toteuttamalla.
2. Omaishoitajuus on aina vapaaehtoista, eikä olosuhteiden tai viranomaistahojen edellyttämä velvoite.
3. Omaishoitajien ja palvelujärjestelmän toimivaa kohtaamista kehitetään niin, että omaishoitajien jaksamista tuetaan.
4. Mahdollisuuksia yhdistää työ ja omaishoito parannetaan.
5. Mielenterveysomaisten tiedonsaantioikeutta lisä-

FinFami tapasi vuoden 2017 aikana useita keskeisiä poliitikkoja ja virkamiehiä eri foorumeilla.

tään – tiedon jakaminen auttaa perhettä, sairastunutta ja hoitotahoa.

Vuonna 2017 FinFami edisti mielenterveysomaishoitajien asemaa muun muassa osallistumalla työryhmiin, kirjoittamalla lausuntoja ja kannanottoja sekä tapaamalla poliitikkoja. FinFami laati lausunnon itsemurhien ehkäisystä hallituksen talousarvioesitykseen, omaishoidon tuen kriteereistä Helsingin kaupungille ja sote-uudistuksesta Sosiaali- ja terveysministeriölle. Lausuntojen kirjoittamisen yhteydessä FinFami on kuullut laajasti jäsenyhdistysten näkemyksiä teemoihin liittyen.

Vaikuttamistoiminnan tuloksena kansanedustaja **Merja Mäkisalo-Ropponen** (SD) teki kirjallisen kysymyksen ei-sopimusomaishoitajien tilanteesta.
Keskusliitto hyödynsi toiminnassaan avointa ja vuorovaikutteista keskustelukulttuuria niin jäsenyhdistysten kuin yhteistyökumppaneidenkin kesken. Mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien oikeuksia vietiin eteenpäin yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa.

FinFami tapasi vuonna 2017 keskeisiä poliitikkoja ja virkamiehiä eri foorumeilla. Järjestö teki vierailuja eduskuntaan sekä osallistui Porin SuomiAreenaan heinäkuussa. Vuonna 2017 loimme uusia kumppanuuksia erityisesti vanhusalan järjestöjen kanssa. Tämä pohjusti tulevaa, vuoden 2018 teemaa, joka on ikääntyneet mielenterveysomaiset.

Vuonna 2017 FinFami toimi jäsenenä muun muassa Mielenterveyspoliittisessa neuvottelukunnassa, joka kokoaa kansanedustajia eri eduskuntapuolueista ja Mielenterveyspoolissa, joka on valtakunnallinen mielenterveystyön keskeiset toimijat kokoava ryhmä. Lisäksi FinFami osallistui Suomen omaishoidon verkostoon ja toimi aktiivisena jäsenenä verkoston toimintaa toteuttavassa työvaliokunnassa.

Toimintavuoden aikana toteutettiin Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille -vaikuttamiskampanja. Kampanjan tavoitteena oli nostaa esiin mielenterveysomaisille tärkeitä teemoja ja lisätä tietoa FinFamin toiminnasta. Kampanja toteutettiin sosiaalisessa mediassa 9.3.-8.4.2017 jakamalla kuvia ja videoita. Kuvat esittelivät FinFamin kuntavaalitavoitteita ja videoissa ehdokkaat lähettivät terveisensä mielenterveysomaisille. Kampanjan ja kuntavaalivaikuttamisen tueksi FinFami toteutti kuntavaalitavoite-esitteen.

Lisäksi FinFami oli mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa Suomen omaishoidon verkoston Omaishoidon monet kasvot -kampanjaa. Kampanjassa tuotiin esille omaishoitajien moninaisuutta ja heidän tekemäänsä tärkeää työtä. Kampanja julkaistiin heinäkuussa 2017, mutta siinä tuotettua materiaalia käytetään vielä vuonna 2018. Esillä kampanjassa on muun muassa FinFamin toiminnassa mukana olevat sisarukset, jotka ovat olleet psyykkisesti sairaan äitinsä omaishoitajia.

Loppuvuodesta 2017 nostettiin esiin viikon ajan työn ja omaishoidon yhteensovittamisen haasteita. Lisäksi pyrittiin lisäämään tietoisuutta erilaisista mahdol-

lisuuksista yhdistää ansiotyö sekä vastuu läheisestä. Sosiaalisessa mediassa julkaistujen kuvien ja FinFamin verkkosivuilla olleiden tarinoiden avulla tuotiin esiin erityisesti työikäisten omaishoitajien tilannetta ja pyrittiin vaikuttamaan asenteisiin. Samalla markkinoitiin FinFamin jäsenyhdistysten tarjoamia tukimuotoja.

Järjestö toteutti mielenterveysomaisten edunvalvontaa viestinnällisten keinojen ja kannanottojen lisäksi seuraavissa verkostoissa:

- Asunnottomuus-, päihde- ja mielenterveystyön -työryhmä
- Kestävän kehityksen toimikunta
- Kokemuskoulutusverkosto
- Kuluttajaparlamentti
- Mielenterveyspoliittinen neuvottelukunta
- Mielenterveyspooli
- Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan itsemääräämisoikeus -työryhmä
- SOSTE Suomen sosiaali – ja terveys ry
- SOSTE, SOTE-taustaryhmä
- Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioiden neuvottelukunta
- Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) kärkihanketyöpaja
- Suomen omaishoidon verkosto
- Skitsofreniakoalitio
- Toiminnanjohtajaseura

Vuoden aikana FinFamin toimintaan tutustui suuri joukko erilaisia toimijoita. FinFami sai myös kansainvälisiä vieraita Japanista, Nanzan yliopistosta, kun yliopiston apulaisprofessori **Karin Moriyama** ja tutkija **Keiko Morishita** vierailivat järjestössämme. Vieraat olivat erityisen kiinnostuneita itsemurhien ehkäisystä ja mielenterveysomaisten asemasta. Esittelimme heille omaisia tukevia malleja sekä järjestöjen ja valtionhallinnon yhteistyötä Suomessa.

Vaikuttamisviestinnän tueksi tuotettiin infograafeja, jotka esittelivät keskeisiä mielenterveysomaisia ja -omaishoitajia koskevia lukuja. Vuonna 2017 teimme vapaaehtoisinfograafin sekä englanniksi omaisten hyvinvointia esittelevän infograafin. Lisäksi toteutimme vuoden 2017 teemaan liittyvän työn ja omaishoidon infograafin. Infograafit saivat hyvää palautetta niin poliittisilta päättäjiltä kuin järjestötoimijoiltakin. Myös jäsenyhdistykset kokivat ne hyödyllisiksi ja toivoivat lisää vastaavanlaisia materiaaleja.

ARJEN HYVINVOINTI KUULUU KAIKILLE! -KUNTAVAALIKAMPANJA LISÄSI TIETOA OMAISTEN TILANTEESTA

Vuoden aikana FinFami panosti vahvaan vaikuttamisviestintään. Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille! -kuntavaalikampanjalla haluttiin nostaa esiin mielenterveysomaisten tilanteeseen liittyviä teemoja ja lisätä tietoa FinFamin toiminnasta.

FinFami on aktiivinen vaikuttajaviestijä. Vuonna 2017 keskusliitto toteutti Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille! -vaikuttamiskampanjan. Kuntavaalikampanjassa haastettiin kuntavaaliehdokkaat tutustumaan mielenterveysomaisten tilanteeseen ja lähettämään terveisensä mielenterveysomaisille.

FinFami julkaisi kuukauden ajan päivittäin ehdokkaiden videoterveisiä omaisille ja kuvia FinFamin kuntavaalitavoitteisiin liittyen. FinFami suunnitteli myös esitteen kuntavaalivaikuttamisen tueksi. Kuntavaaliesitteessä FinFami toi esiin kolme tavoitetta, joita ehdokkaiden toivottiin huomioivan päätöksenteossa. Tavoitteet koostettiin jäsenyhdistyksille lähetetyn kuntavaalikyselyn ja jäsenkyselyn vastausten perusteella. Kuntavaalitavoitteissa huomioitiin tuleva sote-uudistus, jossa sote-palveluiden tuottaminen siirtyy pääosin maakunnille.

Kuntavaalitavoitteet olivat:

1. Mielenterveysomaisille tarjotaan tietoa ja tukea
2. Kunnissa panostetaan laadukkaisiin perhepalveluihin
3. Kuntalaisten yhdenvertaisuutta edistetään tukemalla harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia

Kampanjalle oli tärkeää luoda tarkat julkaisuaikataulut ja -ohjeet. Näin varmistettiin viestinnän yhdenmukaisuus ja samanaikainen laaja näkyvyys.

Pari viikkoa ennen kampanjastarttia keskusliitto lähetti kampanjaohjeistukset ja materiaalit jäsenyhdistyksille. Vaalitavoitteet löytyivät esitteen lisäksi myös keskusliiton verkkosivuilta.

Kampanja toteutettiin sosiaalisessa mediassa 9.3.–8.4.2017. Ennen Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille! -kampanjastarttia FinFamin toiminnanjohtaja Pia Hytönen nosti esiin FinFamin sosiaalisen median kanavissa verkkosivuilla olleita kuntavaalitavoitteita ja haastoi poliittiset päättäjät huomioimaan mielenterveysomaiset päätöksenteossa.

Jokainen kampanjassa mukana ollut taho jakoi kampanjan aikana päivittäin liittyviä kuvia, videoita ja saatetekstejä. Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille -kampanjakuvia oli yhteensä 32 kappaletta, sillä aloituspäivänä jaettiin kaksi kuvaa. Keskusliiton somekanavissa jaettuja videoita oli yhteensä 30 kappaletta. Mukana videoissa oli kuntavaaliehdokkaita kaikista eduskuntapuolueista. Sosiaalisessa mediassa jaettavat materiaalit julkaistiin hashtageilla: #omaistenasialla #kuntavaalit2017 #finfami.

FinFami vastasi kampanjan suunnittelusta ja toteutuksesta. Lisäksi se koordinoi kampanjatiedostusta FinFamin jäsenyhdistysten välillä. Kampanja sai paljon erittäin hyvää palautetta sekä ehdokkailta että kampanjaan osallistuneilta jäsenyhdistyksiltä.

ARJEN HYVINVOINTI KUULUU KAIKILLE!

FinFami

FinFamin kuntavaalitavoitteet 2017

1. Mielenterveysomaisille tarjotaan tietoa ja tukea
2. Kunnissa panostetaan laadukkaisiin perhepalveluihin
3. Kuntalaisten yhdenvertaisuutta edistetään tukemalla harrastus- ja virkistysmahdollisuuksia

#omaistenasialla
#kuntavaalit2017
#finfami

PERHEENJÄSENTEN MIELENTERVEYS PUHUTTI SUOMIAREENASSA

FinFami osallistui vuoden 2017 SuomiAreenaan. Viikon aikana FinFami tavoitti kansalaistorilla suuren määrän poliittisia vaikuttajia ja suurta yleisöä, järjesti Hullunkuriset perheet -keskustelutilaisuuden yhteistyössä Mielenterveyden keskusliiton kanssa ja panosti näkyvään someviestintään.

SuomiAreena on Suomen suurin yhteiskunnallinen keskustelutapahtuma, johon osallistui kesällä 2017 74 000 kävijää. FinFami osallistui ensimmäistä kertaa omalla ohjelmalla SuomiAreenaan tavoittaakseen entistä laajemman joukon päättäjiä ja suurta yleisöä. Vuonna 2017 teemana oli perheet ja mielenterveys.

FinFami ja Mielenterveyden keskusliitto järjestivät Hullunkuriset perheet -keskustelutilaisuuden, jonka tarkoituksena oli herättää keskustelua perheistä ja mielenterveydestä. Tilaisuus järjestettiin osana SuomiAreena -viikkoa 10.7.2017 kauppakeskus BePOPissa Porin keskustassa. Keskustelua pystyi seuramaan myös MTV3:n Katsomossa.

Keskustelussa haastettiin käsitys normaalista perheestä ja painotettiin sitä, että mielenterveyden ongelmia ei pidä hävetä. Mukana keskustelemassa olivat kansanedustaja **Jani Toivola**, kokemusasiantuntijat **Anna Håkans** (FinFami ry) ja **Susanna Virta** (Mielenterveyden keskusliitto ry) sekä toiminnanjohtajat **Pia Hytönen** ja **Olavi Sydänmaanlakka**. Tilaisuuden juonsi tietokirjailija/kouluttaja **Maaretta Tukiainen**.

Keskustelutilaisuus kiinnosti monia ja tila oli täynnä kuulijoita. Se sai myös runsaasti julkisuutta sekä verkossa että printtimediassa.

FinFami ja Mielenterveyden keskusliitto olivat lisäksi kansalaistorilla koko SuomiAreena -viikon ajan. Teltalla jaettiin tietoa ja Hullunkuriset perheet -roolikortteja. Teltalla kävijöiden kesken arvottiin myös joka päivä Nokian keltaiset Hai-saappaat. Saappaiden keltainen väri edusti FinFamin keltaista tunnusväriä.

Teltalla kävi viikon aikana suuri määrä toiminnasta kiinnostuneita kansalaisia. Lisäksi paikalle saapui merkittäviä poliittisia vaikuttajia kuten presidentti Tarja Halonen ja kansanedustajia useista eri puolueista sekä muita yhteiskunnallisia vaikuttajia.

FinFami tiedotti SuomiAreenasta aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Viikon tapahtumia pystyi seuraamaan hashtagilla #hullunkuriset

HULLUNKURISET PERHEET

#HULLUNKURISET #SUOMIAREENA #FINFAMI #MTKL

Kuva: Jarno Lappalainen

ILONAN PÄIVÄNÄ VIESTITTIIN IKÄÄNTYNEIDEN MIELENTERVEYS-OMAISTEN TILANTEESTA

Mielenterveysomaisten valtakunnallista päivää eli Ilonan päivää vietettiin 9. lokakuuta, joka on samalla kansainvälisen mielenterveyspäivän aatto. Vuonna 2017 Ilonan päivän tiedotuskampanjan teemana oli ikääntyneet mielenterveysomaiset.

Ilonan päivän aikana viestittiin ikääntyneiden omaisten asemasta ja siitä, mitä läheisen psyykkinen sairaus tarkoittaa ikäihmisten näkökulmasta. Ilonan päivän pääviestinä oli, että ikääntyneet omaiset uskaltaisivat puhua omasta tai läheisensä mielenterveyden ongelmista, sillä apua on tarjolla ja kenenkään ei tarvitse jäädä yksin.

Moni sairastunutta läheistään hoivaava on ikääntynyt ja he kantavat usein yksin huolta psyykkisesti sairaasta läheisestään ja omasta tilanteestaan. Häpeä, syyllisyys ja yksin pärjäämisen kulttuuri estävät usein ikääntyneitä hakemasta apua itselleen. FinFami-järjestö halusi Ilonan päivänä rohkaista kaikkia, ja erityisesti ikääntyneitä, läheisensä psyykkisestä hyvinvoinnista huolestuneita ottamaan huoli puheeksi.

Ilonan päivästä tiedotettiin sosiaalisessa mediassa ja päivää varten tuotettiin aineistoa ikäihmisten teemaan liittyen: tiedote medialle, kansikuvat sosiaalisten medioiden kanaviin sekä päivän teemaan liittyviä markkinointikuvia.

Keskusliitto julkaisi myös sosiaalisessa mediassa ikääntyneiden mielenterveysomaisten tarinoita, jotka löytyivät ilonanpaiva.fi -verkkosivulta. Kaikissa materiaaleissa käytettiin hashtagia #ilonanpäivä ja materiaalit jaettiin myös jäsenyhdistyksille.

Ilonan päivän aikana FinFamin toiminnanjohtaja Pia Hytönen haastoi yhdessä **Aira Samulinin** kanssa kaikki välittämään ja pitämään huolta ikääntyneiden hyvinvoinnista. Haasteen avulla muistutettiin ikääntyneiden mielenterveysomaisten tuen tarpeesta ja siitä, ettei heitä jätetä huoliensa kanssa yksin.

Päivän sisällön ja materiaalit suunnitteli ja toteutti keskusliitto järjestön IKIOMAT-verkoston asiantuntijuutta hyödyntäen.

Ilonan päivän valtakunnallinen näkyvyys oli hyvä. Eri puolilla Suomea jäsenyhdistykset toteuttivat tapahtumia ja tempauksia ja välittivät tietoa mielenterveysomaisten tilanteesta ja järjestön tekemästä omaistyöstä.

MIELENTERVEYS-OMAISTEN PÄIVÄ

ILONAN PÄIVÄ 9.10.

#ilonanpäivä

FinFami

FinFami julkaisi Ilonan päivänä ikääntyneiden mielenterveysomaisten tilanteeseen liittyvää materiaalia: kuvia, tarinoita ja tiedotteen. Kaikissa materiaaleissa käytettiin hashtagia #ilonanpäivä ja materiaalit jaettiin myös jäsenyhdistyksille.

IKÄÄNTYNEET OMAISET JÄÄVÄT YKSIN

HÄPEÄ, SYYLLISYYS JA YKSIN PÄRJÄÄMISEN KULTTUURI ESTÄVÄT IKÄÄNTYNEITÄ MIELENTERVEYSOMAISIA HAKEMASTA APUA.

Ikääntyneet yrittävät monesti pitkään peitellä tilannettaan ja selvitä siinä omin avuin. Myös sosiaalisen verkoston kapeneminen ja ennakkoluulot aiheuttavat yksinäisyyttä ja eristäytymistä kotiin.

PERHEENJÄSENEN PSYYKKINEN SAIRAUS SITOO LÄHEISEN USEIN JATKUVAAN HOITO-JA VALVONTAVASTUUSEEN.

46 %

mielenterveysomaisista on vaarassa masentua itse. Omaisen jaksamista tukee tiedonsaanti läheisen tilanteesta, vertaistuki, keskustelu omaisneuvojan kanssa ja mahdollisuus omaan aikaan

HUOLESTUTTAVAA ON, ETTÄ USEIN IKÄÄNTYNEET MIELENTERVEYSOMAISET HAKEUTUVAT TUEN PIIRIIN MYÖHÄISESSÄ VAIHEESSA.

”Haastamme sinut välittämään ja pitämään huolta ikäihmisten hyvinvoinnista. Ei jätetä ketään yksin. Annetaan iloa ja hyvää mieltä kaikille!”

- Aira Samulin ja Pia Hytönen

FinFami

TUETTU VEIKKAUKSEN TUOTOILLA

Ilonan päivän valtakunnallinen näkyvyys oli hyvä. FinFami esiintyi esim. Lännen median lehdissä ja Ylen aamu-tv:ssä.

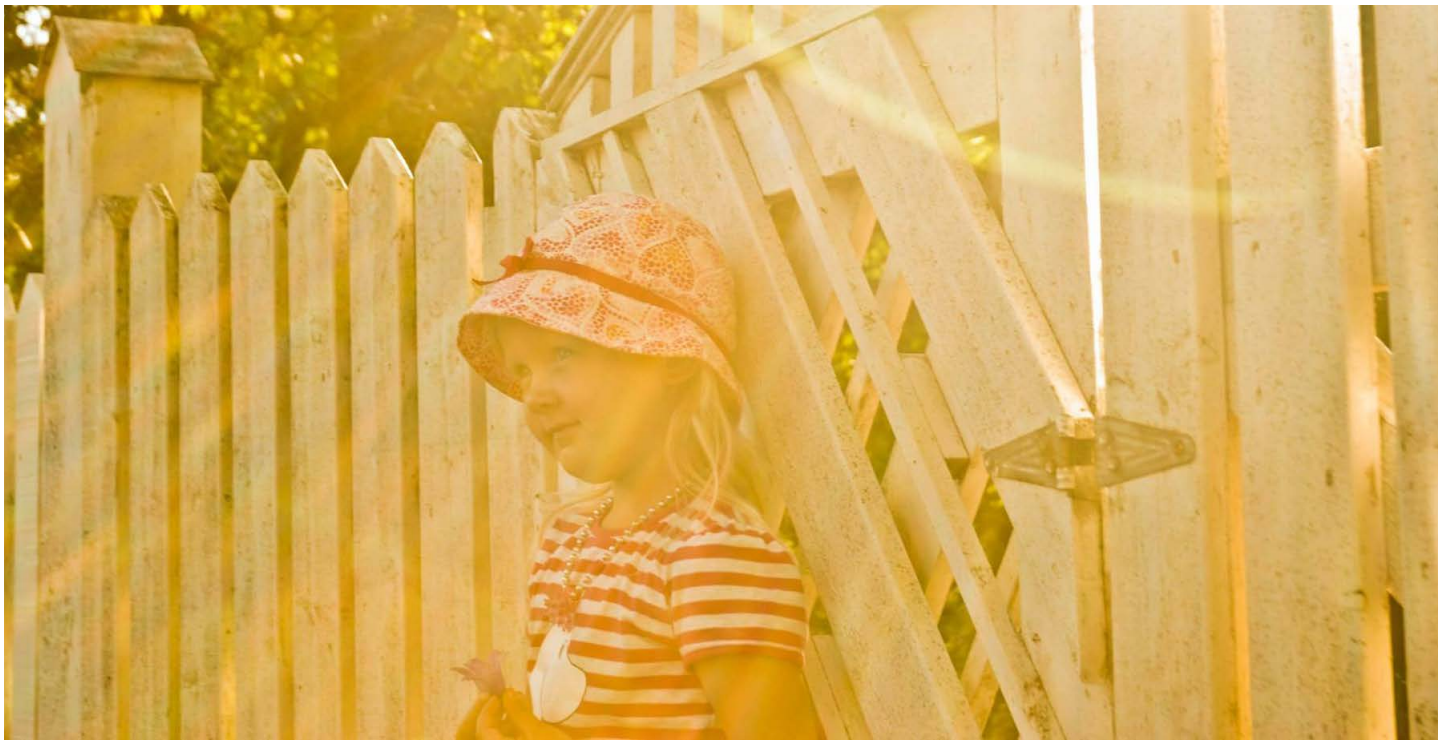

VARAINHANKINNAN TUOTOILLA TUETTIIN LAPSIOMAISIA

Arviolta joka neljäs lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on mielenterveys- tai päihdeongelmia. Monet heistä tarvitsevat erityistä tukea. Varainhankinnan avulla heitä voi auttaa.

FinFamissa aloitettiin varainhankinta syksyllä 2016. Varainhankinnan tavoitteena oli kerätä varoja lapsiomaisille. Varainhankinnan suunnittelussa ja varainkeruuluvan hakuprosessissa FinFamia avusti Radical Soulin Salla Saarinen.

Varainhankintaa jatkettiin syksyyn 2017 asti. Varainkeruuta varten koottiin lapsiomaistyön tarinoita ja muokattiin niistä erilaisia lahjoituspyyntöjä. Kesäkuussa varainkeruuta kohdennettiin kesälomateeman ympärille.

Lasten ja nuorten tarinoita ja toiveita kerättiin lapsiomaistyötä tekevistä jäsenyhdistyksistä. Saatuja tarinoita ja toiveita jaettiin sosiaalisessa mediassa kuvien ja lahjoituspyyntöjen kera. Lisäksi mainostilaa hankittiin Facebook-mainosten avulla.

Varainhankinnalla kerätyt varat on lahjoitettu kohderyhmälle niiden FinFamin jäsenyhdistysten kautta, jotka tekevät lapsiomaistyötä.

KAIKILLA EI OLE VARAA KOULUREPPUUN.

Tue lapsiomaisia koulun alkaessa. Tekstaa FINFAMI5 numeroon 16155 ja lahjoitat 5 euroa.

FINFAMIN MEDIANÄKYVYYS LISÄÄNTYI MERKITTÄVÄSTI

Vuonna 2017 FinFami saavutti hyvän medianäkyvyyden. Uutena tiedotuskanavana oli televisio.

FinFami haluaa olla vahva mielipidevaikuttaja mielenterveyskentällä sekä kysytty mielenterveysasioiden ja -omaisten puolestapuhuja. Jotta järjestö pystyy vakiinnuttamaan paikkansa luotettavana yhteiskunnallisena vaikuttajana, on keskusliiton jatkettava aktiivista tiedottamista.

Toimintavuonna keskusliitto nosti erityisesti mielenterveysomaishoitajien näkökulman mediakeskusteluihin ja vahvisti näin asemaansa valtakunnallisesti tunnustettuna ja tunnettuna asiantuntijaorganisaationa, jolla on oma selkeästi profiloitunut paikkansa kolmannen sektorin mielenterveystyön kentällä.

Keskusliitto tiedotti ajankohtaisista mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien asemaan liittyvistä teemoista, tapahtumista ja materiaaleista monissa eri tiedotuskanavissa. Tiedotteilla ja kannanotoilla nostettiin esiin mielenterveysomaisten kokemia epäkohtia ja otettiin kantaa mielenterveystyön kehittämiseen.

FinFami esiintyi noin 19 kertaa valtakunnan lehdissä, kaksi kertaa televisiossa ja kolme radiossa. Lisäksi Ylen tv-kanavilla näytettiin 19 kertaa yleishyödyllisenä spottina Opastava- ja Mieletön Mahdollisuus -hankkeiden vuonna 2016 tuottamaa filmiä mielenterveysomaisista. Spotti tavoitti huikean määrän katsojia.

FinFamin näkyvyys valtakunnan lehdissä on arvio, sillä järjestöllä ei ole mediaseurantaohjelmaa, jonka avulla olisi mahdollista tavoittaa todelliset luvut.

FinFami

Mielipidekirjoitus 4.8.2017

Skitsofreniaa sairastava poika katosi (HS Kaupunki 4..8)

Sairastuneen läheisiä kannattaa kuunnella

Mielenterveyspalveluiden resurssit ja sairastuneen läheisten kuuleminen puhuttavat tällä hetkellä. Hoidon tuloksellisuuden ja sairastuneen läheisten kannalta on tärkeää, että omaisia kuullaan ja he saavat riittävästi tietoa sairaudesta ja hoidosta.

Perheenjäsenen psyykkinen sairaus kuormittaa aina läheisiä ja sairastuneen hoito sitoo omaisen usein jatkuvaan päivystysvalmiuteen. Kun apua ei saa ajoissa, psyykkisesti sairaan läheiset joutuvat kantamaan kohtuutonta taakkaa. Tutkimusten mukaan lähes puolet mielenterveysomaisista on vaarassa masentua itse.

Akuutissa tilanteessa potilas ei aina pysty ilmaisemaan omaa tahtoaan. Psykiatriseen sairaalahoitoon tulee säännöllisesti potilaita, jotka eivät tunnista omaa tilaansa ja he voivat myös kieltää yhteydenoton omaisiin. Tällöin salassapitosäädökset saattavat estää terveydenhuollon henkilöstöä antamasta tietoa lähiomaisille mielenterveyspotilaan olinpaikasta ja hoidosta. Hoitohenkilökunta ei myöskään aina miellä sairastuneen läheisiä osaksi hoitoketjua: omaiset saatetaan sulkea pois potilaan hoidosta kiireeseen, vaitiolovelvollisuuteen ja sairastuneen itsemääräämisoikeuteen vedoten.

Sairastuneen läheisillä on usein paljon hyödyllistä tietoa hoidon tuloksellisuuden kannalta. Omainen voi esimerkiksi antaa ensihoidon kannalta tärkeää tietoa sairastuneen historiasta, jolloin hoito saadaan nopeammin hyvälle tasolle ja sairaalahoitojakso lyhenee. Myös läheisen omaa tilannetta helpottaa huomattavasti jo pelkästään tieto siitä, että sairastunut on hoidon piirissä. Aito dialogi ja onnistunut tiedonkulku hoitotahon, potilaan ja sairastuneen läheisen välillä onkin kaikkien etu.

Mielenterveyspalveluiden uudistamisen myötä sairaalapaikkoja on asteittain vähennetty ja mielenterveyspotilaita ohjattu yhä enemmän avohoitoon. Kun psykiatrista laitoshoitoa puretaan, on tärkeää ohjata vapautuvat resurssit mielenterveyssektorin avopalveluihin ja niiden kehittämiseen. Kun korvaaviin mielenterveyspalveluihin ei panosteta, omaisen hoitovastuu läheisestä mielenterveyskuntoutujasta kasvaa.

Raskas elämäntilanne, tiedonpuute ja jatkuva valmiustila vaikuttavat omaisen hyvinvointiin. Sairastuneen tulee saada riittävästi tukea ja hoitoa, jotta hän selviää arjestaan ilman omaisen jatkuvaa apua. Jos emme pidä huolta sairastuneen läheisten jaksamisesta ja tuesta, hoidossa on sairastuneen lisäksi myös omainen.

Lisätietoja:

Anita Ruutiainen, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami, puheenjohtaja
Pia Hytönen, Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami, toiminnanjohtaja

KUN YKSI SAIRASTUU
MONEN MAAILMA
MUUTTUU.

MIELENTERVEYSOMAISTEN KESKUSLIITTO

Meritullinkatu 4 B 10
00170 Helsinki
finfami.fi

SOSIAALISEN MEDIAN KANAVIEN KÄVIJÄMÄÄRÄT LISÄÄNTYIVÄT

Keskusliitto panosti viestinnässään aktiiviseen sosiaalisen median kanavien käyttöön. Näiden avulla se osallistui ja vaikutti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja toi koko järjestöä tutuksi. Vuonna 2017 keskusliiton someviestintä sai paljon myönteistä palautetta ja seuraajamäärät lisääntyivät tasaisesti.

Keskusliitto ylläpitää Facebook-, Twitter-, Instagram- ja YouTube-sivuja. Vuoden 2017 aikana keskusliitto osallistui ja vaikutti aktiivisesti sosiaali- ja yhteiskuntapoliittiseen keskusteluun sosiaalisen median avulla. Sosiaalisessa mediassa myös tiedotettiin ja kannustettiin keskustelemaan ajankohtaisista, mielenterveysomaisten arkeen vaikuttavista asioista ja tapahtumista. Lisäksi se toi esiin järjestömme tekemää työtä ja lisäsi tunnettuutta.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin Facebook-sivu kasvatti toimintavuoden aikana tasaisesti tykkääjämääriä. Vuoden 2017 loppuun mennessä sivulla oli 2549 tykkääjää, joka oli noin 650 tykkääjää enemmän kuin edellisvuonna.

Vuoden 2017 aikana järjestön FinFami_omaiset –sivun seuraajamäärä Twitterissä kasvoi merkittävästi läpi vuoden. Toimintakauden loppuun mennessä järjestön sivulla oli yli 2000 seuraajaa eli noin 750 seuraajaa enemmän kuin vastaavaan aikaan edellisvuonna.

Instagramissa keskusliitto jakaa visuaalista sisältöä järjestön arjesta ja toiminnasta. Samalla se luo ja vahvistaa mielikuvaa järjestöstämme ja lisää näkyvyyttä. Vuoden 2017 aikana tavoitteena oli vakiinnuttaa järjestön läsnäoloa kyseisessä sosiaalisen median kanavassa ja tässä onnistuttiin. Vuoden 2017 loppuun mennessä FinFamin Instagram-kanavalla oli lähes 400 seuraajaa. Vuoden takaiseen verrattuna Instagramissa oli noin 250 seuraajaa enemmän.

Keskusliiton YouTube-kanavalla on videoita, joiden avulla esitellään mielenterveysomaisten ja -omaishoitajien vaativaa tilannetta ja järjestön vapaaehtoistoimintaa. Videot ovat pääasiassa suomeksi, mutta kanavasta löytyy myös omaishoitajien tilannetta kuvaava englanninkielinen video ”The Runner”. Yhteensä näillä YouTube-kanavalla olevilla videoilla oli lähes 12 000 näyttökertaa.

Sosiaalisen median lisäksi keskusliiton verkkosivut olivat yksi tärkeä ulkoisen viestinnän viestintäkanava ja keskusliiton sekä jäsenyhdistysten yhteisten tavoitteiden esiintuoja. Sivut toimivat myös valtakunnallisena mielenterveysomaistyön uutiskanavana. Verkkosivut tukivat keskusliiton vaikuttamistyötä, tavoittivat eri kohderyhmät ja palvelivat tiedonhakijaa. Oman toiminnan esittelemisen ja mielenterveysomaisten asemaa koskevan tiedon lisäksi keskusliiton verkkosivuilta löytyi tietoa esimerkiksi liiton jäsenyhdistyksistä ja niiden toiminnasta.

Finfamin verkkosivuston osoite on www.finfami.fi. Toimintavuoden aikana verkkosivujen koko sisältö uudistettiin. Vuonna 2017 keskusliiton sivuille tehtiin 35 377 istuntoa. Kävijätietoja on analysoitu Google Analytics -tietojen kautta.

FinFamin uudet verkkosivut julkaistiin helmikuussa 2017. Sivun teknisen toteutuksen teki Konsepto. Sivujen ulkoasun suunnitteli keskusliiton viestintävastaava. Uudistustyöhön osallistui viestintävastaavan lisäksi myös Opastava-hankkeen tiedottaja.

2000
SEURAAJAA
AWESOME
BIRD
FinFami

HYVÄÄ
NAISTENPÄIVÄÄ!
FinFami

UUDET MATERIAALIT TUKIVAT VAIKUTTAMISVIESTINTÄÄ JA VAHVISTIVAT JÄRJESTÖKUVAA

FinFami tuotti paljon materiaalia omaan visuaaliseen ilmeeseen pohjaten. Materiaalintuotanto tuki vaikuttamisviestinnän tavoitteita sekä vahvisti koko järjestön yhtenäistä näkyvyyttä.

Vuonna 2017 tuotettiin edellisvuoden tapaan paljon materiaalia visuaaliseen ilmeeseen pohjaten. Materiaalintuotanto tuki FinFamin tunnettuuden lisäämistä, joka oli yksi viestinnän päätavoitteista. Lisäksi se vahvisti yhtenäistä ja selkeästi tunnistettavaa kuvaa järjestöstämme.

FinFami haluaa olla asiantunteva, elämänmakuinen ja raikas järjestö, joka herättää kiinnostusta ja jonka toimintaan halutaan tulla mukaan. Järjestö haluaa tuoda vaikeata asiaa esiin myönteisen, hyvän mielen, ilon ja toivoa antavan näkökulman kautta.

Eri viestintäkanavissa toistuvat samat visuaalisen ilmeen elementit ilmentävät tätä viestiä. Liittämällä kuvaan järjestömme omalla fontilla tehty aihepiiriin liittyvä slogan, saimme sanomaa tehokkaammin, tunnistettavammin ja mieleenpainuvammin esille.

Lisäksi ne vaikuttavat järjestökuvaan sekä tuovat esiin järjestön strategiaa ja toimivat järjestön tunnistautumistekijöinä.

Saadun palautteen mukaan FinFami on onnistunut luomaan omaleimaisen tavan kertoa mielenterveysomaisten asemasta ja tuomaan vakavaa aihepiiriä esiin myönteisyyden kautta. FinFamin materiaalit ovat saaneet paljon myönteistä palautetta.

Vuonna 2017 FinFamille otettiin useita sen graafiseen ilmeeseen sopivia valokuvia, joita käytettiin osana markkinointia ja järjestön uutta visuaalista ilmettä. Näitä käytettiin sosiaalisessa mediassa ja painetuissa materiaaleissa. Kuvat on ottanut keskusliiton viestintävastaava.

Markkinointikuvien lisäksi vuoden aikana toteutettiin esitteitä, infograafeja, esitysdioja, kutsuja ja kortteja. Jäsenyhdistykset saivat halutessaan käyttää keskusliiton tuottamaa materiaalia.

Kaikki keskusliiton tuottamat viestintä-, markkinointi- ja edunvalvontamateriaalit ovat jäsenyhdistysten käytettävissä.

LABYRINTTI

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami 1/2017

Europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen:

Olen kiitollinen, että työnantajani suhtautuu ymmärtävästi omaishoitajuuteen

Maataloustyöt sujuvat omaishoidon rinnalla

Mielenterveys-omaisten kuntavaalikysely

Arjen hyvinvointi kuuluu kaikille

LABYRINTTI

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami 2/2017

Yrittäjä Martina Aitolehti:

Menee syteen tai saveen, haluan kokeilla asioita rohkeasti

"Romahdus opetti huolehtimaan omasta hyvinvoinnista"

Hyvinvointia ja voimavaroja Prospect-ryhmästä

Matka omaisesta kokemusasiantuntijaksi syntyy eletystä elämästä

LABYRINTTI

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami 3/2017

Psykoterapeutti Maaret Kallio:

Kukaan ei väitä, että hyvä elämä olisi helppoa

– Omaisen polku kokemusasiantuntijaksi

– "Tärkeää on muistaa, että on vain äiti"

– Toivo on voimavara

LABYRINTTI

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami 4/2017

Muotialan ammattilainen Maryam Razavi:

Jokaisella meistä on oikeus toteuttaa unelmiamme

Puhumattomuus johti yksinäisyyteen

Nuori odottaa ammattilaiselta luotettavuutta

Vaikuttava apu lähtee kotoa

LABYRINTTI-LEHTI TUKEE JÄRJESTÖN TAVOITTEITA

Keskusliitto julkaisi vuoden aikana neljä Labyrintti-lehteä, jotka antoivat tietoa mielenterveysomaisille ja olivat tärkeä tiedotuskanava FinFamin omaisyhdistyksille. Vuoden 2017 lehtien sisällöt tukivat sekä järjestön yleisiä tavoitteita että toimintavuoden teemaa, joka oli ikääntyneet mielenterveysomaiset.

Keskusliitto julkaisee Labyrintti-lehteä, joka on ainoa mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille suunnattu lehti Suomessa. Labyrintti on jäsenetu ja tärkeä palvelu alueellisille jäsenyhdistyksille. Lehden taittaa ja painaa ForssaPrint.

Labyrintti ilmestyi printtilehden lisäksi sähköisenä näköislehtenä. Näköislehti julkaistiin keskusliiton verkkosivuilla ja siitä tiedotettiin keskusliiton sosiaalisen median viestintäkanavissa. Näin lehdelle tavoitettiin merkittävästi suurempi lukijakunta.

Lehti ilmestyi vuoden aikana neljä kertaa seuraavin teemoin: työn ja omaishoitajuuden yhteensovittaminen, hyvinvointi, omaistyön hyvät käytännöt ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Kuntavaalien aikaan Labyrintti-lehti teki kaikille eduskuntapuolueille kuntavaalikyselyn, jossa tiedusteltiin puolueiden kantaa mielenterveysomaisille tärkeisiin kysymyksiin.

Nämä sisällöt tukivat sekä järjestön viestinnän päätavoitetta että toimintavuoden yleistä teemaa, joka oli ikääntyneet mielenterveysomaiset.

Mukana haastateltavana tai artikkeleiden kirjoittajina oli mielenkiintoinen joukko ihmisiä yhteiskunnan eri sektoreilta: muun muassa europarlamentaarikko Sirpa Pietikäinen, media-ammattilainen Martina Aitolehti, psykoterapeutti Maaret Kallio ja muotialan ammattilainen Maryam Razavi sekä monipuolinen joukko sosiaali- ja terveysalan ammattilaisia, eri järjestöjen edustajia ja mielenterveysomaisia.

Lehteä toimitettiin mielenterveysomaisille ja -omaishoitajille, omaisyhdistyksille, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille, yhteistyökumppaneille, oppilaitoksiin ja kirjastoihin sekä poliittisille päättäjille, rahoittajalle ja medialle. Lehteä jaettiin myös erilaisissa tilaisuuksissa ja suurissa tapahtumissa kuten messuilla.

Labyrintin painosmäärä oli 19 788 kappaletta, joka oli hiukan vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Labyrintin lisäksi keskusliitto välitti keskitetysti tietoa jäsenyhdistyksilleen järjestön sisäisen uutiskirjeen avulla. Uutiskirje ilmestyi vuoden aikana viisi kertaa sähköisessä muodossa. Lisäksi toimintakauden aikana keskusliitto painotti sisäisessä tiedottamisessaan suoraa viestintää.

MIELENTERVEYSOMAISTEN KESKUSLIITTO – FINFAMIN PÄÄVIESTIT

OMAISHOIDON TUKI KUULUU KAIKILLE OMAISHOITAJILLE

OMAISHOITAJUUDEN TULEE OLLA VAPAAEHTOISTA

Kuvat: Nina Mönkkönen

OMAISET OVAT MIELENTERVEYS-TYÖN VOIMAVARA

OMAINEN ON ITSENÄINEN TUEN TARVITSIJA

VAPAAEHTOIS- JA OMAISTOIMINNAN KEHITTÄMINEN

FinFamin toteuttama valtakunnallinen vapaaehtois- ja omaistoiminnan kehittämistyö (OMAVAPA) aktivoi ja tukee mielenterveysomaistyön kansalaisjärjestölähtöisyyttä. Työtä tehdään tukemalla FinFamin jäsenyhdistysten vapaaehtois-toimintoja ja niiden kehittämistä.

Vapaaehtois- ja omaistoiminnan kehittämisen avulla saavutetaan mielenterveysomaistyön vapaaehtois-toiminnalle asetetut tulevaisuuden tavoitteet, jotka on yhteisesti luotu. Koko FinFami-kenttä on sitoutunut suuntaamaan kohti keskusliiton vuosikokouksen vahvistamaa vapaaehtoistoiminnan strategiaa.

Strategiatyö vahvistaa koko mielenterveysomaiskentän vapaaehtoistoiminnan yhteneväisyyttä ja laatua. Vapaaehtoistoiminta on tärkeä voimavara ja resurssi koko järjestölle. Vapaaehtoistoiminnan avulla edistetään osallisuutta, yhtenäisyyttä ja toimijalähtöisyyttä, joilla on myönteisiä vaikutuksia mielenterveysomaisten omaan hyvinvointiin.

Toiminnoissa keskeistä on yhteinen vuoropuhelu ja sen vireänä pitäminen. Vuoropuhelua käydään jäsenyhdistysten, niissä toimivien vapaaehtoisten ja henkilöstön kanssa. Tarkoituksena on, että jäsenyhdistysten hyvät käytännöt ja omaistyön osaaminen leviävät kentän sisällä. Lisäksi tavoitteena on lisätä toimintojen yhteistä näkyvyyttä sekä saada ne julkisen sektorin ja laajemman yleisön tietoon ja käyttöön.

Toiminnan sisällöt tähtäävät siihen, että vapaaehtoistoiminnan strategia jalkautuu jäsenyhdistyksiin. Tavoitteena on, että strategia on jäsenyhdistysten tukena ja elävä osa toimintaa. Toimivien rakenteiden kautta lisätään yksittäisten omaisten hyvinvointia ja tehdään laadukkaampaa vapaaehtoistoimintaa.

Vuonna 2017 toteutettiin seuraavat toiminnot: Hyvinvointi- ja kokemustoiminta -työryhmät, valtakunnalliset mielenterveysomaispäivät ja yhteistyötoiminnot sekä muut erilaiset tilaisuudet. Lisäksi työstettiin vapaaehtoistoiminnan laatukriteerejä.

FinFami järjestää kahden vuoden välein Mielenterveysomaispäivät yhdessä jäsenyhdistysten kanssa. Vuonna 2017 Mielenterveysomaispäivät pidettiin 19.-20.8. teemalla Mielen hyvinvointia. Päivät järjestettiin Nokian Edenissä. Osallistujia päivillä oli 175 henkilöä.

Päivien suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat jäsenyhdistysten yhteinen Ikiomat-verkosto ja siinä toimivat vapaaehtoiset ja työntekijät. Päivien puhujat ja esiintyjät toimivat pääosin ilman palkkioita. Keskeistä päivillä oli toivon näkökulma, yhteinen vuorovaikutus, luonnon hyvinvointi ja luovat menetelmät. Päiviä tuki pienimuotoisesti lääkeyhtiö Lundbeck, joka tarjosi osallistujille #yhdessäenemmän -rannekkeet.

VAPAAEHTOISTOIMINNAN KOORDINOINNIN KAUTTA KEHITETTIIN KESKUSLIITON JÄSENYHDISTYSTEN KANSALAISTOIMINTAA

Vapaaehtoistoiminnassa toteutettavilla toiminnoilla vahvistetaan ja monipuolistetaan koko kentän vapaaehtoistoimintaa sekä tuetaan osallistumismahdollisuuksia.

Vuonna 2017 jaettiin ideoita erityisesti siitä, kuinka saada nuoret toimijat mukaan toimintaan. Vertailukehittämistä tehtiin esimerkiksi yhteistyössä YADin (Youth Against Drugs) kanssa, jolla on nuorille suunnattua ja verkossa tapahtuvaa vaikuta ja ansaitse -vapaaehtoistoimintaa. Verkon kautta tapahtuvien

vapaaehtoismuotojen käyttöönottoa ei vielä vuoden 2017 aikana toteutettu, mutta muita nuoria tavoittavia menetelmiä vietiin kentällä eteenpäin.

FinFami-yhdistykset ovat kehittäneet nuoria mukaan innostavia vapaaehtoistoiminnan toimintamuotoja ja näitä malleja on jaettu OMAVAPA:n koolle kutsumassa hyvinvointityöryhmässä. Lisäksi työryhmä kehitti FinFamin vapaaehtoistoimintaan laatujärjestelmä – arviointiosuuden osana keskusliiton OMAHA:ssa luotua laatukäsikirjaa.

Toiminnassa toteutetaan omaisten hyvinvointia tukevien ja vapaaehtoisuuteen pohjautuvien toimintamallien rakenteiden ja laadun valvontaa. Lisäksi toiminnassa tehdään kehittämis-koordinointia ja valtakunnalista yhteistyötä (Kokemuskoulutus- ja Prospect- vertaistukimalli). Prospect-vertaistoiminnan ja EUFAMIn osalta yhteistyötä tehdään myös Euroopan tasolla.

Uusien yhteistyökumppaneiden avulla FinFamin vapaaehtoistoiminta saa näkyvyyttä ja uudenlaisia toimintamalleja. Esimerkiksi Takuusäätiön kanssa toteutetun selvityksen pohjalta järjestettiin vuonna 2017 koulutus FinFamin työntekijöille ja vapaaehtoisille. Koulutus käsitteli Taloustsemppari-menetelmän käyttöön ottoa, minkä avulla jäsenyhdistykset pystyvät vastaamaan paremmin omaisten talousneuvonnan tarpeisiin. Koulutuksessa oli 14 osallistujaa kuudesta eri jäsenyhdistyksestä.

Väestöliiton Perheaikaa.fi -palvelun kanssa kokeiltiin verkossa tapahtuvia mielenterveysomaisten chat-vertaistoimintoja. FinFami-yhdistykset saivat koulutusta vertaischat-keskusteluiden ja ryhmätoimintojen pitämiseen verkossa. Koulutukseen osallistui kuusi henkilöä kolmesta jäsenyhdistyksestä. Kaikille avoimia, ”Oletko huolissasi läheisesi mielenterveydestä” -chattejä toteutettiin viisi kertaa kaikkiaan kolmen jäsenyhdistyksen kanssa.

Uuden toimintamuodon haasteena oli osallistujien tavoittaminen ja toiminnan tiedottaminen kattavasti jäsenyhdistysten sisällä. Lisäksi toiminnan toimimattomuus mobiilisti ei auttanut tavoittamaan kyseiselle foorumille keskeisintä kohderyhmää. Kokeilu toimi kuitenkin hyvänä pohjana käynnistymässä olevien Tukinetin omaischattien osalle, joita toteutetaan yhteistyössä FinFami Uusimaan Veto-projektin kanssa.

Lisäksi vuonna 2017 aloitettiin Omaishoitajat ja läheiset -liiton kanssa yhteistyö valtakunnallisen mielenterveysomaisten Ovet-valmennuksen® kehittämiseksi. Ovet-valmennus on osallistujille maksutonta ryhmätoimintaa, jossa käsitellään alustusten, keskustelun ja harjoitteiden avulla keskeisiä omaishoitajuuteen liittyviä asioita. Räätälöinti aloitettiin pilottikokeilulla FinFami Etelä-Pohjanmaan ja sen alueen Omaishoitaja-yhdistysten kanssa.

Keskusliiton OMAHA-toiminnan kanssa käynnisteltiin Lapin alueen mielenterveysomaistoimintoja osallistumalla Järjestömessuille ja järjestämällä omaisilta Rovaniemellä. Lisäksi vuoden aikana tutustuttiin paikallisiin toimijoihin ja keskusteltiin mielenterveysomais- ja vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksista maantieteellisesti laajalla alueella, jossa toimijat ovat uupuneita ja monenlaisen avun tarpeessa.

Kokemustoimijuudella tavoitellaan yhtenäistä vaikuttavuutta, jonka avulla mielenterveysomaisten hyvinvoinnin tukeminen kehittyy, monipuolistuu ja tulee näkyväksi. FinFami on mukana Reumaliiton hallinnoimassa Kokemustoimintaverkostossa. Järjestössä kehitetyt kokemustoiminnan yhtenäiset rakenteet tukevat FinFami-jäsenyhdistysten itsenäisen kokemustoiminnan juurtumista järjestöjen perustoimintaan. Kokemustoimintatyöryhmällä kehitetään FinFamin kokemustoimintaa asiakaslähtöisestä näkökulmasta käsin. Näin saadaan ajankohtaista asiakaslähtöistä näkemystä järjestön edunvalvonnan tueksi.

Toimintavuonna järjestettiin valtakunnallinen kokemustoimintapäivä, ”Sanomaton Sanotuksi, Puhumaton Puhutuksi”. Päivän aikana verkostoiduttiin ja kuultiin tutkittua tietoa, kokemustarinoita sekä annettiin välineitä omassa tehtävässä kehittymiseen. Päivän aikana käytiin myös läpi kokemusasiantuntijan moninaisia rooleja kokemusluentojen ja tarinateatterin kautta. Päivään osallistui kokemustoimijoita, henkilöstöä ja muita aiheesta kiinnostuneita. Osallistujia oli yhteensä 54 henkilöä yhdeksästä (9) jäsenyhdistyksestä. Päivä toteutettiin yhteistyössä jäsenyhdistysten ja kentän kokemustoimijoiden kanssa.

Pitkällä tähtäimellä tavoitellaan mielenterveysomaisten laadullista hyvinvointitoimintaa, omaisten osallisuuden vaikuttavuutta paitsi osallistujien omassa hyvinvoinnissa myös toiminnan tuloksellisuuden näkyvyyttä ennaltaehkäisevässä mielenterveystyössä. Toimintojen kautta suunnataan askeleita kohti vuoden 2020 päätavoitetta: mielenterveysomaisten vapaaehtoistoiminta on arvopohjaltaan, toteuttamisen perusperiaatteiltaan ja käytännöiltään mahdollisimman yhtenäistä.

Omaisten kokemusasiantuntijuus ja vertaistukimuodot ovat luonteva osa ennaltaehkäisevää mielenterveystyötä. Omaiset ovat arvostettuja toimijoita ammattilaisten rinnalla erilaisissa virallisten tahojen kehittämistyöryhmissä ja vastaanottotoiminnoissa.

Prospect-toimintaa koordinoivat jäsenyhdistysten työntekijät kokoontuivat vuoden aikana keskustelemaan toiminnan kehittämistarpeista ja rakenteista sekä toiminnan markkinoinnista.

Prospect-vertaistukiryhmiä toteutui vuoden aikana kaikkiaan 10 osana kuuden jäsenyhdistyksen toimintaa. Näistä molempia sekä perusProspect-ryhmiä ja Prospect-Plus -jatkoryhmiä oli viisi.

Prospect-toiminnan osalta Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami oli aktiivisin kaikista FinFamin jäsenyhdistyksistä. Yhdistys sai erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset mukaan ryhmään, mikä on pitkään koettu suurena haasteena mallin osalta. Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFamin MOIP-projekti kirjoitti vuoden aikana myös jäsenlehti Labyrinttiin nuorten kokemuksista malliin liittyen. Projekti esitteli lisäksi heidän nuorille suunnattua toimintaa muille jäsenyhdistyksille OMAVA-PA:n valtakunnallisessa vapaaehtoispäivässä marraskuussa. Näin hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä saatiin jaettua toimijoiden keskuudessa.

Myös FinFamin eurooppalaista yhteistyötahoa Eufamia on informoitu mallin menestyksestä nuorten keskuudessa, sillä malli on koettu haasteena myös muissa Eufamin Prospect-maissa. Uusien ohjaajien Prospect-koulutus toteutettiin Uusimaan FinFamin toimesta ja heidän vapaaehtoisensa kirjoitti Labyrintti-lehteen artikkelin mallista. Koulutuksesta valmistui viisi uutta Prospect-ohjaajaa. Lisäksi Eufamin virallisen ohjaajatodistuksen saivat kolme ohjaajaa: kaksi Varsinais-Suomen alueelta ja yksi Päijät-Hämeestä.

Valtakunnallisesti Prospect-ohjaajia on 56 henkilöä kahdessatoista jäsenyhdistyksessä. Osallistujat ovat arvioineet, että Prospect-toiminnan osalta ohjaajilla kuluu vapaaehtoistyön tunteja yhteensä noin 50h/ohjaaja/kymmen kerran ryhmäkokonaisuus ja noin 25 tuntia/ohjaaja Prospect-Plus -ryhmässä. Näin laskettuna vapaaehtoistyön tunteja Prospect-toiminnassa kertyi vuoden aikana yhteensä 750 tuntia, joista 500 h tuli PerusProspect-ryhmien ohjauksesta ja 250 h Prospect-Plus -ryhmistä.

Jäsenyhdistysten omien työnohjausten lisäksi valtakunnalliset Prospect-työnohjaukset ovat tärkeä foorumi ohjaajien keskinäisen työyhteisön, jaksamisen ja kehittymisen kannalta. Työnohjaukset pidettiin keväällä ja syksyllä työnohjaaja **Anne Laimion** ohjauksessa. Työnohjaukset järjestettiin Tampereella ja Turussa ja osallistujia työnohjauksissa oli yhteensä 22 henkilöä.

Prospect-kehittäjätyöryhmä kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Työryhmässä suunniteltiin tuleviaProspect-toimintoja ja päivitettiin malliin kuuluvaa materiaalia. Työnalla oli muun muassa ohjaajien työn tukena oleva ohjaajan pieni ohjekirja ja seuraavan vuoden Prospect-koulutukset. Työryhmään kuului kuusi Prospect-kehittäjää viidestä jäsenyhdistyksestä.

Pitkään FinFamin toiminnassa mukana olleen Prospect-kehittäjän ja merkittävän vapaaehtoisen **Ritva Mantelan** poislähtö oli suuri suru ja menetys FinFami-toimijoille ja Prospectin kehittämistoiminnalle. Mantelan poislähtö vaikutti laajemmin myös Euroopan Omaisjärjestöjen liitto EUFAMIin, jonka toiminnoissa hän oli ollut keskeinen henkilö jo pitkään.

Pitkän linjan toimenpiteillä ja verkostomaisella toimintatavalla vaikutetaan siihen, että Prospect-malli leviää laajasti yhdeksi mielenterveysomaisten tukimuodoksi. Prospect-malli on EUFAMIn hallinnoima, jolloin tiivis yhteistyö heidän ja toisten Prospect-partneiden kanssa on keskeinen osa keskusliiton Prospect-toimintaa.

Vuonna 2017 Eufamin ruotsalainen jäsenyhdistys IFS eli Schizofreniaförbundet otti yhteyttä FinFamiin. IFS oli kiinnostunut käynnistämään ruotsinsuomalaisille suunnattua Prospect-toimintaa, joka järjestettäisiin Ruotsissa vuonna 2018.

Ruotsinsuomalaisilla mielenterveysomaisilla on suuri tarve saada tukea omalla äidinkielellään, sillä kaikki eivät vuosien maassa asumisesta huolimatta osaa kieltä kunnolla ja tunteen kieli on oma äidinkieli. Lisäksi häpeänleima koetaan usein kaksinkertaisena, kun olet vieraassa maassa ja kommunikoit vieraalla kielellä ja läheisellä on mielenterveysongelmia. IFS on toteuttanut omaisille suunnattua Prospect-ryhmätoimintaa ruotsin kielellä. Järjestö toivoi saavansa FinFamilta tukea suomenkielisen toiminnan käynnistämiseksi. IFS:ltä osallistuikin yksi vapaaehtoinen maamme Prospect-toimintoihin.

FinFamin valtakunnallinen vapaaehtoispäivä toteutettiin marraskuussa. Samana päivänä käynnistyi myös viikon mittainen vapaaehtoiskampanja, Yhdessä Enemmän. Kampanja toteutettiin sosiaalisessa mediassa ja sen avulla esiteltiin monipuolisesti jäsenyhdistysten vapaaehtoistoimintoja ja nostettiin esiin toiminnassa mukana olevia vapaaehtoisia.

Vapaaehtoispäivä toteutettiin pop-up -tyylisenä tilaisuutena, jossa vapaamuotoisen seurustelun lomassa kuultiin hyvistä käytännöistä, joita on toteutettu Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFamin ja Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFamin vapaaehtoistoiminnoissa. Päivään osallistui 25 henkilöä.

"On hienoa saada joku hymyilemään synkässäkin elämäntilanteessa."
- Nelli, vapaaehtoinen
#yhdessäenemmän
#finfamiperhe
#finfamivapaaehtoiset
FinFami

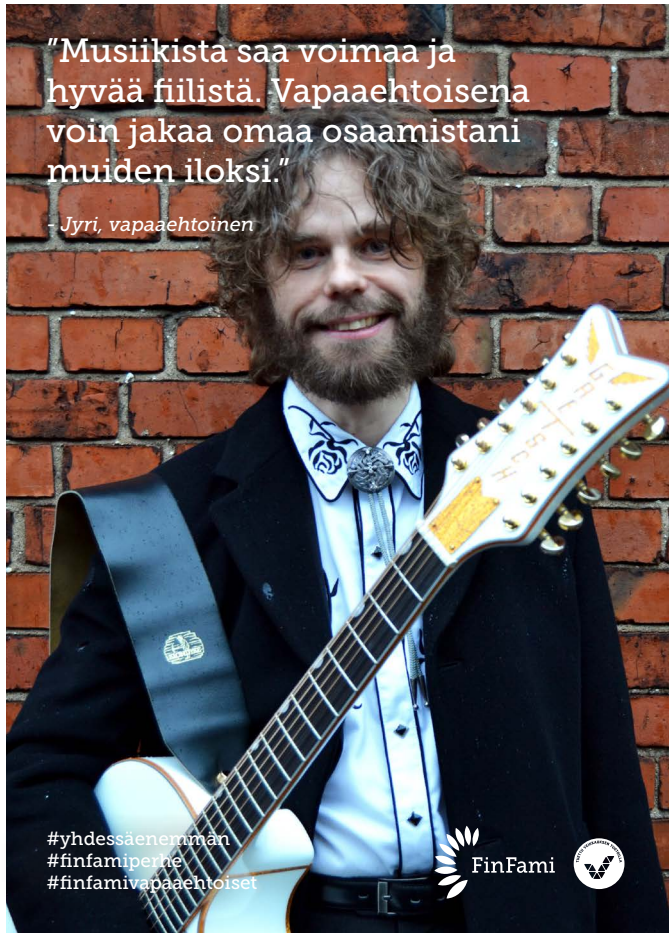
"Musiikista saa voimaa ja hyvää fiilistä. Vapaaehtoisena voin jakaa omaa osaamistani muiden iloksi."
- Jyri, vapaaehtoinen
#yhdessäenemmän
#finfamiperhe
#finfamivapaaehtoiset
FinFami

#yhdessäenemmän
#finfamiperhe
#finfamivapaaehtoiset
FinFami
"Vapaaehtoistyöni innoittajana on olla toisille iloksi. Prospect-ryhmiä ohjatessa olen saanut tunteen, että työlläni on todella merkitystä."
- Mauno, vapaaehtoinen

#yhdessäenemmän
#finfamiperhe
#finfamivapaaehtoiset
FinFami
"Haluan puhua avoimesti mielenterveysomaisten tilanteesta, jotta muiden ei tarvitse enää hävetä."
- Aira Samulin

EUFAMI ON TÄRKEÄ KANSAINVÄLINEN KUMPPANI

FinFami tekee kansainvälistä yhteistyötä EUFAMIn kanssa. Vuosi 2017 oli EUFAMIn 25-vuotisjuhlavuosi.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin keskeinen eurooppalainen yhteistyötaho on EUFAMI (European Federation of Associations of Families of People with Mental Illness).

EUFAMI on Belgiaan rekisteröity, voittoa tavoittelematon kansainvälinen kansalaisjärjestö, jonka tavoitteena on vaikuttaa mielenterveyspotilaiden ja heidän omaistensa asemaan Euroopassa. Sen jäsenenä on 36 omaisjärjestöä 23 Euroopan maasta. EUFAMI vastaa muun muassa Prospect-vertaisryhmän hallinnasta ja siihen liittyvästä yhteistoiminnasta Prospect-kumppaneiden kanssa.

Vuosi 2017 oli EUFAMIn 25-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuoden kunniaksi he järjestivät vuoden lopussa (30.11.-9.12.) taidenäyttelyn Home – Art for better mental health. Taidenäyttely pidettiin PsycArt Galleriassa Brysselissä. EUFAMIn jäsenmaat osallistuivat näyttelyyn toimittamalla sinne omia, teeman mukaisia teoksiaan. FinFami toimitti näyttelyyn Opastava-hankkeessa tuotetun, valokuvaaja **Satu Kemppaisen** omaishoitokuvan, joka on osa Olen vierelläsi -valokuvanäyttelykokonaisuutta.

EUFAMIN vuosikokous (general meeting) järjestettiin kesäkuussa Belgiassa. Vuosikokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset vuosikokousasiat. EUFAMIn hallituksessa on yhdeksän jäsentä ympäri Eurooppaa. Hallituksen puheenjohtajana toimii **Miia Männikkö** Suomesta ja sihteerinä toimii **Per Torell** Ruotsista. Männikön puheenjohtajakausi on kaksivuotinen (2016-2018).

EUFAMIN tavoitteena on tiivistää yhteistyötä jäsenyhdistysten kanssa ja laajentua Itä-Eurooppaan. Yleiskokoukseen otti osaa yksi edustaja kustakin EUFAMIN jäsenyhdistyksestä. FinFamin edustaja oli toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

HYVÄ HALLINTO OMAISJÄRJESTÖTYÖSSÄ

Vuonna 2017 OMAHA-toiminnan tärkein panos oli FinFamin laatujärjestelmän kehittäminen. Lisäksi toiminta sisälsi jäsenyhdistyksille suunnattuja neuvonta- ja konsultointipalveluja sekä koulutuksia paikallisesti ja valtakunnallisesti. Toimintavuonna painopiste alkoi hiljalleen siirtyä uusien toimintamallien kehittämisestä juurruttamiseen ja levittämiseen.

OMAHA-toiminnan ideana on luoda keskusliitolle vaikuttava hallinnon kehittämisen tukipalvelu, parantaa hallinnon käytäntöjä ja osaamista jäsenyhdistyksissä sekä juurruttaa uusia toimintamalleja yhdistystoiminnan rakenteisiin. Tavoitteena on myös varmistaa, että hyvien hallintoprosessien myötä voimavaroja saadaan ohjattua mahdollisimman paljon varsinaiseen omaistyöhön. Toiminnon alla työskentelee yksi asiantuntija.

KEHITTÄMISESTÄ JUURRUTTAMISEEN JA LEVITTÄMISEEN

OMAHA-toiminnan ensimmäisinä vuosina pääpainopiste oli uusien ja hyvien toimintamallien kehittämisessä ja testauksessa. Toimissa on pureuduttu erityisesti parin pilottiyhdistyksen kautta omaisyhdistysten hallinnon rakenteisiin ja kehittämistarpeisiin. Pilottien kautta testattiin ja laadittiin kaikkien käyttöön soveltuvia työkaluja ja toimintamalleja, jotka tukevat yhdistyshallinnon kehittämistä.

Uuden kehittäminen on pysyvä osa toimintaa edelleen, ja OMAHA oli muun muassa aktiivisesti mukana FinFamin henkilöstöstrategiaprosessissa. Vuoden 2017 aikana painopistettä alettiin siirtämään kuitenkin enemmän kohti koko järjestöä kattavammin hyödyttävää palvelutoimintaa. Samalla ensimmäisinä vuosina saatuja tuloksia alettiin kokoamaan paremmin yhteen ja levittämään järjestön sisällä. OMAHA-toiminnassa mukana olevien yhdistysten määrä kasvoi toimintavuonna selvästi.

OMAHA:n palvelumuodot olivat käytännössä neuvontaa ja konsultointia sekä koulutuksia ja sparrausta. Koulutuksia toteutettiin sekä yhdistyksille itselleen suoraan räätälöityinä että valtakunnallisesti.

Vuonna 2017 järjestettiin Helsingissä yksi isompi valtakunnallinen koulutus johtajien viestintä- ja vuorovaikutustaidoista, johon osallistui toiminnanjohtajia ja puheenjohtajia eri jäsenyhdistyksistä.

Myös auttaminen erilaisissa yhdistyshallinnon kriisitilanteissa ja akuuttia tukea kaipaavissa tilanteissa kuuluu osaksi OMAHA-toimintaa.

Vuoden 2017 aikana OMAHA oli tukena muutaman eri yhdistyksen yllättävissä ja vaikeissakin tilanteissa, joissa riskit yhdistysten toiminnan vaarantumisesta olivat olennaiset. OMAHA-toiminnan avulla tilanteet onnistuttiin vakauttamaan, ja niistä päästiin turvallisesti eteenpäin. OMAHA:n kautta yhdistyksille tarjottiin kriisinhoito- ja sovittelutukea sekä hankittiin tarvittavaa ulkopuolista asiantuntija-apua mm. lakiasioissa.

OMAISJÄRJESTÖTYÖN LAATUJÄRJESTELMÄ

Yksi OMAHA-toiminnan tärkeimmistä tehtävistä on ollut luoda ohjausmenetelmä tai -työkalu, jolla koko järjestön hallinnon kehittämistä voidaan hallita ja tukea. Vuonna 2016 päätettiin, että kyseenomaiseen tarkoitukseen kehitetään FinFamin oma laatujärjestelmä, jossa yhdistyvät laatujohtamisen, hyvän hallinnon sekä arvioinnin toimivat käytännöt.

Omaisjärjestötyön laatujärjestelmä valmistui vuonna 2017. Sen valmisteluun pääsivät osallistumaan kaikki FinFamin jäsenyhdistykset, mutta päätyön valmistelussa ja testauksessa teki keskusliiton ja jäsenyhdistysten muutamista edustajista koottu työryhmä. Järjestelmän laatimisessa otettiin huomioon eri menetelmin, että mukaan sisällytetyt kriteerit ovat laajasti jäsenyhdistysten hyväksymiä ja tavoittelemia.

Laatujärjestelmä koostuu kolmesta pääelementistä: laatukriteereistä, auditoinneista ja laatukäsikirjoista. Laatukriteereiden tarkoitus on ohjata kehittämisen suuntaa sekä luoda pohja koko laatujärjestelmälle. Auditoinnit ovat keskusliiton tarjoama tuettu kokonaisarvioinnin malli, joka auttaa yhdistyksiä arvioimaan ja kehittämään elinvoimaisuuttaan ja toiminta-edellytyksiään. Auditoinnit toteutettiin vuonna 2017 kahdessa yhdistyksessä.

Laatukäsikirjojen tarkoituksena on tarjota kehittämistä varten soveltuvia työkaluja ja ohjeistuksia. Yhdistyshallinnon laatukäsikirja ja koko laatujärjestelmä on dokumentoitu verkkoon ja se löytyy osoitteesta finfamilaatu.fi. Verkkosivujen kautta varmistetaan, että kaikki OMAHA-toiminnassa tuotettu materiaali saadaan helposti kaikkien saataville ja että niitä voidaan kehittää koko ajan eteenpäin.

UUSIEN YHDISTYSTEN TUKEMINEN

OMAHA-toiminnan yksi osa-alue on uusien yhdistysten toiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisen tukeminen. Vuonna 2017 FinFamin uusinta jäsenyhdistystä – FinFami Etelä-Karjalaa – tuettiin toiminnan vakiinnuttamisessa ja mm. rahoituksen hakemisessa tarjoamalla soveltuvaa koulutusta ja asiantuntijaneuvontaa.

Vuonna 2017 aloitettiin lisäksi Rovaniemellä alustavat toimet Pohjois-Suomen yhdistyksen perustamiseksi. Toimintaa käynnistettiin tiiviissä yhteistyössä OMA-VAPA-toiminnan kanssa. Toiminnalla onnistuttiin hyvin tavoittamaan mahdollisia yhteistyökumppaneita, ja FinFamin tulo Pohjois-Suomeen herätti runsasta ja positiivista kiinnostusta. FinFami osallistui La pin keskussairaalan järjestömessuille ja järjesti yhden kaikille avoimen omaisillan.

Yrityksistä huolimatta pääkohderyhmän eli omaisten tavoittaminen ja sitouttaminen ei edennyt kuitenkaan vielä niin paljon, että uusi yhdistys olisi saatu perustettua. Toiminnan käynnistäminen oli vuoden lopulla vielä kesken ja sitä päätettiin jatkaa seuraavan vuoden puolelle.

PAREMPAA PALVELUA JÄSENYHDISTYKSILLE

Vuonna 2017 tehtiin OMAHA-toiminnasta ja sen tuloksista tarkempaa arviointia sekä toiminnan kehittämiseksi että rahoittajan tiedoksi (STEA:n tuloksellisuus ja vaikutusselvitys). Toiminnasta tehtiin sekä kokonaisarviointia että yksittäisiä toimintoja koskevia arviointeja. Erityisesti Satakunnan pilotin tulokset ja kokemukset tarjosivat erittäin hyvää aineistoa arvioinnin avuksi. Arvioinnin kautta saatiin selkeää näyttöä niistä toimintamuodoista, joilla on eniten vaikutuksia sekä näkökulmia vähemmän toimivien toimintojen kehittämiseen.

Sekä omissa että rahoittajan analyyseissä huomattiin, että toimintaa pitää edelleen kehittää siihen suuntaan, että se hyödyttää kattavammin kaikkia jäsenyhdistyksiä. Toiminnan laajentaminen otettiinkin jo vuoden 2017 aikana paremmin huomioon. Lisäksi arvioinnissa huomattiin, että OMAHA:n tarjoamia palveluita ei ole vielä järjestön sisällä osattu hyödyntää tarpeeksi, minkä vuoksi tarjontaa päätettiin jatkossa selkeyttää huomattavasti.

Arvioinnin seurauksena hiottiin toiminnan painopisteitä, jotta ne vastaisivat paremmin jäsenyhdistysten tämänhetkisiin tarpeisiin. OMAHA:n toimintamuotoja päätettiin myös strukturoida jatkossa selkeämmin, jolloin tukea ja palveluita kyetään tarjoamaan selkeämpinä kokonaisuuksina ja tehokkaammin koko järjestön sisällä.

Kuva: Pirita Tolvanen

OPASTAVA KEHITTÄÄ OMAISTEN TUKIMUOTOJA

Opastava jatkoi vuonna 2017 hankkeen levittämis- ja juurruttamisvaihetta. Työn pääpainona on mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraatien perustaminen yhteistyössä jäsenyhdistysten kanssa.

Opastava on Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin ja Omaishoitajat ja läheiset -liiton yhteishanke. Sen tarkoituksena on edistää omaisille tarjottavien palveluiden asiakaslähtöistä kehittämistä kuntien, omaishoitajien ja omaisjärjestöjen välisenä yhteistyönä. Hanke toteutetaan vuosina 2012–2018.

Vuosi 2017 oli Opastavan toinen levittämis- ja juurruttamisvuosi. Sen aikana jatkettiin pilottivaiheessa, vuosina 2012–2015, kehitettyjen ja kokeiltujen työtapojen viemistä jäsenyhdistysten käyttöön. Vuodelle 2017 Opastava sopi yhteistyöstä seuraavien jäsenyhdistysten kanssa: FinFami Pohjanmaa, FinFami Satakunta, FinFami – Salon seudun mielenterveysomaiset sekä Keski-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami. Kunkin näistä alueelle sovittiin perustettavaksi mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraati.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraatien perustaminen käynnistyi jo vuonna 2016, jolloin perustettiin raadit Hämeenlinnaan, Vaasaan ja Seinäjoelle yhteistyössä FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaisten, FinFami Pohjanmaan ja FinFami Etelä-Pohjanmaan kanssa. Lisäksi raadin perustamis-

ASIAKASRAADIT LEVISIVÄT UUSILLE ALUEILLE

Pori

FinFami Satakunnan kanssa perustetun Porin mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraadin pohjustaminen alkoi helmikuussa, perustamiskokous järjestettiin huhtikuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous toukokuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui kolme kertaa.

Porin raadin mielestä tärkeimmät paikalliset kehittämiskohteet olivat 1) ilta-aikaan avoinna oleva matalan kynnyksen kohtaamispiste, 2) asiakkaiden asioiden kokonaisuuden katsominen diagnoosin pohjalta sekä 3) palveluohjaus asiakkaille ja omaisille.

Ilta-aikaan avoinna olevan matalan kynnyksen palvelua suunniteltiin toteutettavaksi paikallisten järjestöjen yhteistyönä siten, että Porin Mielenterveysyhdistys Hyvis antaa siihen yhden osa-aikaisen työntekijän resurssiksi. Palvelun on tarkoitus olla avoin kaikenikäisille mielenterveys- ja päihdeasiakkaille ja se käynnistetään vuoden 2018 puolella.

Asiakkaiden asioiden katsomisessa diagnoosin pohjalta raati päätti ensimmäisenä keskittyä neuropsykiatristen asiakkaiden erityistarpeita koskevan tietopaketin keräämiseen sekä tähän liittyvän perehdytyksen järjestämiseen terveydenhoitohenkilökunnalle.

Asiakkaiden ja omaisten palveluohjauksen kehittämistä koskevien toimenpiteiden osalta ideointia ja suunnittelua jatketaan vuoden 2018 puolella.

Salo

FinFami – Salon seudun mielenterveysomaisten kanssa perustetun Salon mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraadin pohjustaminen alkoi helmikuussa, perustamiskokous järjestettiin huhtikuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous toukokuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui neljä kertaa.

Salon raadin mielestä tärkeimmät paikalliset kehittämiskohteet olivat 1) tiedonkulun ja tunnettuuden parantaminen ja 2) toiminnan saaminen hoidosta pois tuleville asiakkaille.

Paikallisten järjestötoimijoiden tunnettuuden parantamiseksi raati päätti järjestää paikalliset järjestömessut Salon kaupungintalolla huhtikuussa 2018. Näytteilleasettajina on seitsemän paikallista mielenterveys- ja päihdealalla toimivaa järjestöä. Tiedonkulun edistämiseksi päätettiin luoda järjestöjen yhteinen sähköinen kalenteri, johon kootaan kunkin järjestön tarjoamat palvelut ja tapahtumat, minkä lisäksi paikallisista toimijoista kootaan yhteisesite.

Näillä toimenpiteillä pyritään edistämään myös toiminnan saamista hoidosta pois tuleville asiakkaille, sillä tässä keskeisenä haasteena on se, missä määrin kotiuttava hoitotaho osaa ohjata asiakkaita olemassa olevien palvelujen piiriin. Näillä toimenpiteillä pyritään edistämään myös toiminnan saamista hoidosta pois tuleville asiakkaille, sillä tässä keskeisenä haasteena on se, missä määrin kotiuttava hoitotaho osaa ohjata asiakkaita olemassa olevien palvelujen piiriin.

Soite

FinFami Pohjanmaan kanssa perustetun Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soiten alueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraadin pohjustaminen alkoi maaliskuussa, perustamiskokous järjestettiin toukokuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous kesäkuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui neljä kertaa.

Soiten asiakasraati valitsi ensimmäisiksi kehittämiskohteikseen 1) maksusitoumuksia koskevat käytännöt, 2) omaisten huomioimisen vastaanotolla sekä 3) liikunnan.

Asiakasraati laati maksusitoumuksiin liittyvistä kysymyksistä ja haasteista koosteen, johon Soiten mielenterveyskuntoutujien asumis- ja tukipalveluiden vastuualuejohtaja antoi kirjallisen vastineen. Omaisten huomioimiseen liittyen Soite laati raadille selvityksen psykiatrian avo- ja osastohoidon ensitietokäytännöistä. Lisäksi psykiatrisissa palveluissa käynnistettiin keskustelu tarkistuslistan koostamisesta niistä asioista, jotka asiakastapaamisten yhteydessä tulisi käydä läpi. Raadin toiveena on, että omaisia kuullaan aiheesta, jos tällainen lista Soiteen laaditaan.

Siun Sote

Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset – FinFamin kanssa perustetun Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä Siun soten alueen mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraadin pohjustaminen alkoi jo vuoden 2016 puolella. Koska Siun sote aloitti toimintansa vuoden 2017 alusta ja resurssit jouduttiin alkuvaiheessa keskittämään toiminnan käyntiin saattamiseen, päästiin asiakasraadin perustamiskokous järjestämään vasta toukokuussa ja ensimmäinen varsinainen kokous kesäkuussa. Vuoden loppuun mennessä raati kokoontui kolme kertaa.

Olen vierelläsi - valokuvanäyttelyssä omaishoitajien työn vaativuus ja sitovuus tuodaan esiin kuvien avulla.

Siun soten asiakasraadin valitsemat keskeisimmät kehittämiskohteet olivat 1) tiedonkulku ja tiedonsaanti, 2) Siun soten palveluihin vaikuttamaan pyrkiminen ja niiden kehittäminen sekä 3) kuntoutus- ja terapiapalvelut.

Kuntoutus- ja terapiapalveluihin liittyen raati nosti esille erityisesti kuntouttavan työtoiminnan kulukorvauksiin sekä apuvälineisiin liittyviä asioita. Näistä laadittiin kooste, joka esiteltiin Siun soten mielenterveys- ja päihdepalveluiden johtoryhmälle. Muiden kehittämiskohteiden osalta asioiden käsittely jatkuu vuoden 2018 puolella.

Jyväskylä

Jyväskylän kaupungin kanssa sovittiin alkuvuodesta 2017 asiakasraadin perustamisesta. Kaupungin sosiaali- ja terveystoimi päätti kuitenkin yllättäen vetäytyä yhteistyöstä viikkoa ennen helmikuulle sovittua raadin aloitustapaamista.

Syyksi tähän annettiin se, että Jyväskylän alueelle oltiin käynnistämässä oma-aloitteisesti asiakasraatitoimintaa, jonka katsottiin olevan sisällöltään ja tavoitteiltaan joiltain osin päällekkäistä mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraatimallin kanssa ja käytettävissä olevat työntekijäresurssit haluttiin tästä syystä säästää omaan toimintaan.

ASIAKASRAADIT JAKOIVAT OSAAMISTAAN

Asiakasraatien toiminnan tukemiseksi ja keskinäisen tiedonvaihdon mahdollistamiseksi mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraatien kesken järjeste tään vuosittain verkostokokous. Verkosto kokoontui ensimmäisen kerran vuonna 2016 ja toinen kokousjärjestettiin joulukuussa 2017 Tampereella. Kokous oli kaksipäiväinen ja siihen osallistui kustakin raadista asiakas- ja ammattilaisedustajia. Yhteensä osallistujia oli 27.

Päivien aikana osallistujat käsittelivät työryhmissä asiakasraatien työskentelyn käytännön toteutusta, raatien tapaamisten sisältöä sekä raatien vaikuttavuutta ja sen arviointia. Verkostopäivien tuotoksista kootaan asiakasraatien työkalupakki, johon sisältyy opas asiakasraadin työskentelyn käytännöistä, käytännön työkaluja raatitoiminnan tueksi sekä ideapankki toiminnan mahdollisista sisällöistä.

Opastava-hankkeessa perustettujen asiakasraatien lisäksi asiakasraativerkoston toimintaan osallistuu myös Tampereen kaupungin vuonna 2015 itsenäisesti perustama mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakasraati.

OPASTAVA

OMAISHOITAJAT ESIIN HANKETIEDOTUKSEN AVULLA

Opastavan tiedottaja tuki vuoden aikana hankkeen juurruttamistyötä viestinnän keinoin. Lisäksi tiedottaja nosti esiin hankkeen ympärille kytkeytyvää omaishoito-teemaa ja tuki FinFamin jäsenyhdistysten tekemää työtä.

Vuoden 2017 aikana valmisteltiin viestintästrategia koko FinFami-järjestöjen käyttöön. Viestintästrategia luo raamit järjestön yhteiselle ja selkeälle viestinnälle. Näin se tukee myös yhdistysten tuottamien hankkeiden ja mallien esiin nostamista. Strategia valmistuu FinFami-järjestöjen käyttöön kevään 2018 aikana.

Opastavan tiedottaja tuki jäsenyhdistysten ja keskusliiton välistä viestintää tuottamalla yhdistyksille suunnatun FinFami-uutiskirjeen. Uutiskirje ilmestyi vuoden aikana viisi kertaa. Uutiskirjeessä käsiteltiin keskusliiton ajankohtaisia asioita ja tulevia tapahtumia. Uutiskirje on korvannut aikaisemman Leija-uutiskirjeen, jota keskusliitosta on lähetetty jäsenyhdistyksiin.

Vuodesta 2015 alkanut Olen vierelläsi -valokuvanäyttely oli vuoden 2017 aikana esillä Kirkkonummella, Joensuussa, Heinävedellä ja Turussa. Näyttelyiden yhteydessä tuettiin jäsenyhdistyksiä viestinnässä ja kannustettiin nostamaan esiin mielenterveysomaisten asemaa. Lisäksi näyttelyissä jaettiin Opastava-hankkeen tuottamia materiaaleja ja tietoa omaishoitotilanteista. Näyttelystä kirjoitettiin muun muassa Kirkkonummen sanomissa sekä Karjalaisessa.

Opastava-hanke perusti vuoden 2017 uusia asiakasraateja muun muassa Poriin ja Saloon. Salon raadista kirjoitettiin Salon seudun sanomissa.

FinFamin Opastava- ja Mieletön Mahdollisuus -hankkeiden vuonna 2016 tuottamaa filmiä mielenterveysomaisista nostettiin esiin vuoden 2017 aikana. Filmiä markkinoitiin erityisesti eri sosiaalisen median kanavissa. Samalla levitettiin tietoa mielenterveysomaisista, omaishoitajuudesta ja työn ja omaishoidon yhteensovittamisesta.

Filmiä esitettiin myös Ylen kanavilla yleishyödyllisenä spottina 27.2-5.3.2017. Filmiä esitettiin viikon aikana yhteensä 19 kertaa. Spotin nettopeitto oli 35,5 % (kontakteina noin 1,6 miljoonaa henkilöä). Filmi löytyy FinFamin YouTube-kanavalta sekä suomeksi että englanniksi.

Opastavan tiedottaja osallistui myös finfami.fi -sivuston uudistustyöhön. Uudet verkkosivut julkaistiin 24.2.2017. Lisäksi tiedottaja suunnitteli verkkosivuille uuden materiaalipankin, joka julkaistiin loppuvuodesta 2017. Materiaalipankista löytyy keskusliiton tuottamat materiaalit. Tulevaisuudessa sinne on tarkoitus kerätä myös keskusliiton jäsenyhdistysten tuottamia materiaaleja. Näin niiden markkinointi helpottuu.

Vuoden 2017 aikana opastava.fi -sivustoa pidettiin vielä ylhäällä, mutta sivustoa ei enää päivitetty tai markkinoitu. Uudet finfami.fi -sivustot korvasivat opastava.fi -sivuston hanketiedotuskanavana.

MIELETÖN MAHDOLLISUUS LAPSILLE JA NUORILLE

Vuosi 2017 oli projektin viidestä vuodesta neljäs. Vuoden aikana kehitettiin ja levitettiin materiaaleja kunnallisille toimijoille, vahvistettiin FinFamin näkyvyyttä lapsi- ja nuorisojärjestönä sekä tehtiin lapsiomaisten ja nuorten omaishoitajien tarpeisiin liittyvää edunvalvontaa. Vuoden aikana lisättiin myös oikeaa ja ajantasaista tietoa laadukkaalla viestinnällä sekä kehitettiin yhteistyöverkostoa lapsiomaisten ja nuorten omaishoitajien tarpeiden tunnistamiseksi ja huomioimiseksi.

PÄIVÄKOTEIHIN JA KOULUILLE TUOTETUT MATERIAALIT LISÄSIVÄT VALMIUKSIA KÄSITELLÄ KODIN MIELENTERVEYSONGELMIA

Mieletön Mahdollisuus -projektin aikana kehitetyt draamamateriaalit ala- ja yläkouluille saivat rinnalleen syksyllä 2017 oman materiaalin varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatusmateriaali suunniteltiin yhteistyössä kolmen päiväkodin henkilökunnan kanssa.

Materiaali on herättänyt suurta kiinnostusta varhaiskasvatuksen ammattilaisten ja muiden päiväkoti-ikäisten kanssa työskentelevien aikuisten keskuudessa. Kodin mielenterveys- ja päihdeongelmien käsittelyyn lasten kanssa tarkoitetuilla neuvoilla ja materiaaleilla on ollut paljon kysyntää.

Vuonna 2017 kaikkia materiaaleja välitettiin päiväkotien ja koulujen lisäksi lastensuojelun, psykiatristen sairaaloiden ja muiden järjestöjen työntekijöille. Lisäksi materiaalia on tilattu sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksiin.

Materiaaleja on markkinoitu sosiaalisen median kanavissa sekä erilaisissa kunnallisia toimijoita yhteen kokoavissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa. Materiaalit ovat osoittautuneet pidetyiksi työvälineiksi lasten ja nuorten kanssa toimiville ammattilaisille. Lasten ja nuorten keskuudessa niiden on koettu lisäävän empatiakykyä ja suvaitsevaisuutta, jotka ovatkin olleet kaksi tärkeää materiaaleille asetettua tavoitetta.

Materiaaleihin liittyen on projektin ohjauksessa tehty kahta Diak-ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä. Niiden tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää projektin loppuarvioinnin yhteydessä.

FINFAMI VAHVISTI ASEMAANSA LAPSI- JA NUORISOJÄRJESTÖNÄ

Mieletön Mahdollisuus -projekti otti vuonna 2017 vahvemmin osaa ajankohtaiseen, mielenterveysongelmiin liittyvään keskusteluun lapsiomaisten ja nuorten omaishoitajien näkökulmasta. Lapsiasiavaltuutettu **Tuomas Kurttila** tapasi keväällä 2017 FinFamin toiminnassa mukana olevia lapsiomaisia ja nosti kannanotoissaan esiin heidän tilanteeseensa liittyviä epäkohtia ja suosituksia.

Keväällä 2017 projekti järjesti yhdessä Omaishoitajaliiton Jangsterit-projektin kanssa Huolenkantajat-seminaarin nuorten omaishoitajien tilanteen kartoitta-

Varjoton mieli -lyhytelokuvan julkistamistilaisuudessa elokuvateatteri Rivierassa oli mukana myös pääosan esittäjät Kuutti Huhtala ja Sari Havas (toinen oik) sekä ohjaaja Titte Neuvonen (vas).

kartoittamiseksi ja verkostotyön kehittämiseksi Suomessa. Projekti myös esitteli Varjoton mieli -draamamateriaalia kansainvälisessä nuorten omaishoitajien konferenssissa (the 2nd International Young Carers Conference) Malmössa.

Yhdessä Jangsterit-projektin kanssa alettiin kehittää Nuoret hoivaajat -verkostoa, jonka tavoitteena on koota yhteen suomalaisia avaintoimijoita nuorten omaishoitajien aseman edistämiseksi Suomessa. Mieletön Mahdollisuus tuo verkostossa esiin erityisesti mielenterveyssyistä läheistään hoivaavien nuorten näkökulmaa.

Varjoton mieli -materiaalia esiteltiin Educa-messuilla, joka on opettajia ja muita kasvatusalan ammattilaisia laajasti yhteen kokoava tapahtuma.

Loppuvuodesta Helsingin Sanomissa julkaistiin iso mielipidekirjoitus nuoriin omaishoitajiin liittyen. Lapsen oikeuksien päivänä kampanjoitiin sosiaalisessa mediassa samasta aiheesta.

Yhteistyössä FinFami Uusimaan Space!-projektin kanssa järjestettiin ensimmäiset Hullu Nuoruus -nuorisotyön kehittämispäivät, jotka saivat suuren suosion. Päivät aikaansaivat ennenkokemattoman kävijäpiikin FinFamin verkkosivuille ja toivat FinFamin nuorisotyön toimijana esiin lukuisille tärkeille nuorisotyön toimijoille.

VIESTINTÄÄ TEHTIIN PÄÄASIASSA SOSIAALISESSA MEDIASSA

Viestinnän pääasiallisena kanavana on ollut sosiaalinen media. Sosiaalisen median kanavina palvelevat FinFamin sekä projektin oma Facebook-sivut, Instagram-tilit sekä FinFamin Twitter-tili. Viestinnän tapana on hyödynnetty tarinallisuutta ja kuvallinen viesti on ollut tärkeässä osassa.

KATSE VUOTEEN 2018

Vuosi 2018 on kehitettyjen materiaalien levittämisen sekä palautteiden keräämisen aikaa. Vuoden aikana tehdään projektin loppuarviointi, jonka tulokset raportoidaan loppuraportissa.

Lisäksi vuoden aikana toteutetaan vielä muutamia näkyviä viestinnällisiä tempauksia, joista yksi on lapsiomaisille toteutetun musiikkikappaleen julkistaminen.

HULLU NUORUUS

- NUORISOTYÖN KEHITTÄMISPÄIVÄT 9.-10.2.2017

FinFami · MIELETÖN MAHDOLLISUUS · SPACE! · ray · LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU · TENHO ELÄMÄNTAITOJA NUORILLE TAITEEN KEINOIN.

MIELETÖN MAHDOLLISUUS

Havumetsän orava ja Jokitörmän saukko

Draamakokonaisuus varhaiskasvatukseen

FinFami

Mielipidekirjoitus 31.10.2017

Alaikäinen ei voi olla omaishoitaja

Nuorten omaishoitajien tilanteeseen on aika herätä. Nuorilla omaishoitajilla tarkoitetaan alaikäistä lasta, joka useimmiten olosuhteiden pakosta hoitaa sairastunutta vanhempaansa. Näiden lasten tarkkaa määrää Suomessa ei tiedetä. Arvioiden mukaan heitä on vähintäänkin kymmeniätuhansia.

Alaikäisen lapsen ei missään olosuhteissa tule olla hoitovastuussa sairastuneesta vanhemmastaan. Se sotii lapsen oikeuksia vastaan ja on lapsen kehitystasolle liian vaativa tehtävä. Kun kyseessä on psyykkisesti sairas vanhempi, hoiva- ja huolenpitovastuun kuorma on erityisen suuri, sillä psyykkisiin sairauksiin voi liittyä kohonnut itsemurhariski.

Suomessa arviolta joka neljäs lapsi elää perheessä, jossa vanhemmalla on hoitoa vaativa mielenterveys- tai päihdeongelma. Häpeä on lasten ja nuorten kokemuksen mukaan yksi suurimmista vanhemman sairauteen liittyvistä haitoista. Se pitää kynnyksen avun hakemiselle liian korkeana ja johtaa yksinäisyyteen ja syrjäytymiseen.

Liian usein kuulemme tapauksista, joissa lapsi on peitellyt perheen tilannetta aikuisuuteen saakka. Kertominen voi jäädä myös sen vuoksi, että psyykkisiä oireita on vaikea kuvailla. Monesti lapsi voi selittää vanhemman käytöstä vain oudoksi, eikä avunpyyntöön siksi osata tarttua.

Aikuiset omaishoitajat kuvaavat työtään raskaaksi, mutta rakkaaksi. Lapselle vastaava vastuu on kohtuuton ja seuraukset voivat olla vakavia: Tutkimusten mukaan masentuneiden vanhempien lapsista 60 prosenttia sairastuu itse 25-ikävuoteen mennessä. Jos vanhempi tekee itsemurhan lapsen ollessa alaikäinen, se nostaa lapsen omaa itsemurhariskiä kolminkertaiseksi.

Nyt on aika vaikuttaa. Lapsiomaisten ja nuorten omaishoitajien tilanne on tunnistettava, heidän olemassaolonsa on tunnustettava ja heille on kyettävä tarjoamaan oikea-aikaista ja riittävää tukea. Kenenkään lapsen ei tule olla omaishoitaja.

FinFamin Mieletön Mahdollisuus -projektissa on tehty työtä tämän eteen vuodesta 2014 lähtien. Projektissa on kehitetty menetelmiä varhaisen puuttumisen tueksi varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilökunnalle. Lisäksi on vaikutettu perhepalveluiden kehittämiseen liittyvään päätöksentekoon.

100-vuotiaassa Suomessa on turvattava jokaisen lapsen oikeus lapsuuteen.

Lisätietoja:

Pia Hytönen,, toiminnanjohtaja, FinFami ry
p. 040 776 5911 tai pia.hytonen@finfami.fi

Sanna Huhtonen, asiantuntija, Mieletön Mahdollisuus -projekti, FinFami ry,
p. 045 184 7009 tai sanna.huhtonen@finfami.fi

KUN YKSI SAIRASTUU MONEN MAAILMA MUUTTUU.

MIELENTERVEYSOMAISTEN KESKUSLIITTO

Meritullinkatu 4 B 10
00170 Helsinki
finfami.fi

AGORA-PROJEKTILLA TUKEA MAAHANMUUTTAJATAUSTAISILLE OMAISILLE

Syksyllä 2017 keskusliitto käynnisti AGORA-projektin, jonka avulla FinFami tavoittaa paremmin myös maahanmuuttajataustaiset mielenterveysomaiset. Projektissa tuetaan pakolais- ja maahanmuuttajataustaisten henkilöiden ja heidän perheidensä hyvinvointia ja osallisuutta taidelähtöisin menetelmin.

Tutkimusten mukaan pakolaisina Suomeen tulleet henkilöt kokevat paljon psyykkistä kuormittuneisuutta. Lisäksi uudessa kotimaassa kohdatut syrjinnän ja ulkopuolisuuden kokemukset vaikuttavat kielteisesti hyvinvointiin. Tämä koskee paitsi pakolaisina Suomeen tulleita, myös muita maahanmuuttajataustaisia ihmisiä ja perheitä.

AGORA-projektin (aikaisemmin TATE-projekti) tavoitteena on vahvistaa tämän erityisen haavoittuvassa asemassa olevan omaisryhmän hyvinvointia ja osallisuuden kokemusta taiteen, teatterin ja vertaistuen keinoin. Yhtenä projektin päätuotoksena tulee olemaan teatterinäytös, joka rakennetaan osallistujien tarinoiden pohjalta teatteriammattilaisten ohjaamana. Lisäksi toteutetaan kertaluonteisia taidetyöpajoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Toimintoihin pyritään tavoittamaan erityisesti nuoria aikuisia, jotka tutkimusten mukaan kokevat muita enemmän kuormittuneisuutta ja ulkopuolisuutta.

Projektin avulla vahvistetaan myös FinFamin jäsenyhdistysten valmiuksia ottaa mukaan toimintaan eritaustaisia omaisia esimerkiksi koulutusten ja materiaalien avulla.

Projekti käynnistettiin syksyllä 2017 ja se jatkuu vuoden 2019 loppuun.

PROJEKTIN TOIMINNASSA PAINOTTUI VERKOSTOJEN RAKENTAMINEN

Syksy 2017 painottui toiminnan suunnitteluun, projektisuunnitelman tarkentamiseen ja yhteistyökumppanuuksien rakentamiseen. Verkostoitumista tehtiin sekä asiantuntijoiden että kohderyhmän parissa.

AGORA-projektin asiantuntija tapasi lukuisia asiantuntijoita yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiseksi ja toimintakenttää koskevan tiedon keräämiseksi. Vuoden aikana luotiin kontaktit muun muassa Terveyden ja Hyvinvoinnin Laitokseen (THL), Suomen Mielenterveysseuraan, Pakolaisapuun ja Helsingin Tyttöjen taloon.

FinFamin kannalta merkittävä asiantuntijayhteistyö muodostettiin THL:n PALOMA-hankkeen kanssa, jossa rakennetaan valtakunnallinen toimintamalli pakolaisten ja vastaavista lähtökohdista tulleiden henkilöiden mielenterveystyöhön. AGORA-projektin asiantuntija kutsuttiin jäseneksi hankkeen asiantun tijaryhmään, jossa hän tuo esiin pakolaistaustaisten mielenterveysomaisten huomioimisen tärkeyden.

Kohderyhmän tavoittaminen on yksi AGORA-projektin mahdollisia haasteita. Tämän takia heti projek-

tin alusta asti on rakennettu kontakteja järjestöihin ja tahoihin, joiden toiminnassa on maahanmuuttajataustaisia henkilöitä. Kontakteja on luotu muun muassa Suomen Somalia-verkoston, African Care ry:n, Nuorten muslimien foorumin, Monik ry:n, Vantaan Nicehearts ry:n, Moniheli ry:n, Maahanmuuttajien päihde- ja mielenterveysongelma ry:n sekä R3 maahanmuuttajanuorten tuki ry:n kanssa.

Viimeksi mainitun järjestön kanssa solmittiin aiesopimus viestinnällisestä yhteistyöstä sekä R3:n asiakkaiden ohjaamisesta projektin toimintojen piiriin. FinFami liittyi AGORA-projektin kautta myös Pakolaisavun koordinoimaan VeTo-verkostoon, joka on maahanmuuttajien vertaistoimintaa järjestävien organisaatioiden yhteistyöverkosto.

Lisäksi verkostoiduttiin taideinstituutioiden kanssa. Sekä Helsingin Taidehallin että Ateneumin kanssa sovittiin yhteistyöstä, joka sisältää esimerkiksi työpajojen yhteisjärjestämisen, ilmaisen sisäänpääsyn ja räätälöidyt opastukset projektin osallistujille.

RYHMÄTOIMINTA JA TEATTERIYHTEISTYÖ KÄYNNISTYI

Syksyn aikana toteutettiin kolme ryhmätoimintatapahtumaa, joiden kautta tavoitettiin yhteensä 43 henkilöä.

R3 maahanmuuttajanuorten tuki ry:n naisryhmän kävijöille tarjottiin käynti Taidehallin Manifesto-videotaidenäyttelyssä. Taidehalli tarjosi ilmaisen sisäänpääsyn. Kerätyn palautteen perusteella osallistujat pitivät käyntiä virkistävänä ja ajatuksia herättävänä. Kaikki osallistujat kävivät ensimmäistä kertaa Taidehallissa.

Vantaan Nicehearts ry:n Yhteisövaikuttajien jatkokoulutuksissa pidettiin kaksi mielenterveysaiheista työpajaa. Toinen työpaja pidettiin suomen kielellä ja toinen englannin kielellä. Työpajoissa käsiteltiin mielenterveyden käsitteitä, hyvinvointia lisääviä ja kuormittavia tekijöitä sekä mistä voi saada tukea, jos omainen sairastuu. Työpajoissa oli paitsi tiedollista sisältöä myös luovuutta aktivoiva kollaasitehtävä sekä keskusteluosuus.

Yhtenä AGORA-projektin päätuotoksena tulee olemaan teatteriesitys, jossa osallistujien oma ääni ja kokemukset ovat keskiössä. Syksyn 2017 aikana kartoitettiin mahdollisia yhteistyötahoja tämän osalta ja aloitettiin yhteistyöneuvottelut Helsingin Ylioppilasteatterin kanssa.

Esityksen käsikirjoitus tullaan rakentamaan prosessidraaman keinoin pohjautuen osallistujien jakamin tarinoihin. Osallistujat pääsevät käsittelemään elämänkokemuksiaan ja vahvistamaan tunteiden käsit-

telytaitojaan draaman keinoin.

Prosessia vetää teatterialan ammattilaiset. Lisäksi ryhmä pääsee tutustumaan eri teattereihin ja projektissa tuetaan osallistujien harrastus-, opiskelu-, ja työmahdollisuuksien löytämistä luovalta alalta.

JÄSENYHDISTYKSET ILMAISIVAT TARPEEN LISÄKOULUTUKSILLE JA MATERIAALEILLE

AGORA-projektissa tarjotaan tukea ja konsultointia FinFamin jäsenyhdistyksille maahanmuuttajataustaisten omaisten tavoittamisesta ja kohtaamisesta. Projektin loppupuolella järjestetään koulutusta yhdistysten työntekijöille ja tuotetaan materiaalia monikulttuurisen työn tueksi.

Vuonna 2017 toteutettiin kysely jäsenyhdistyksille, jolla selvitettiin maahanmuuttajataustaisten omaisten tavoittamisen nykytilaa ja tarpeita tulevaisuuden suhteen. Vastauksia saatiin 18 kpl. Selvitys osoitti, että yhdistysten toiminnan piirissä on tällä hetkellä hyvin vähän maahanmuuttajataustaisia omaisia. Kolmessa yhdistyksessä on tehty toimenpiteitä tämän ryhmän tavoittamiseksi.

Yhdistyksissä on melko suuri tarve suunnata toimintaa maahanmuuttajataustaisille omaisille. Yhdistyksissä toivotaan lisää tietoa maahanmuuttajista ja heidän kohtaamisesta, sekä erikielisiä materiaaleja. AGORA-projekti pyrkii vastaamaan näihin tarpeisiin projektin toimintavuosien aikana. Projektin asiantuntija kävi syksyn 2017 aikana Keski-Suomen, Salon sekä Uudenmaan FinFamissa vierailuilla. Vierailujen aikana esiteltiin yhdistysten ja projektin toimintaa sekä kartoitettiin yhteistyömahdollisuuksia. Lisäksi konsultoitiin puhelimitse yksittäisiä muita jäsenyhdistyksiä.

TOIMINNOISTA JA AJANKOHTAISISTA TEEMOISTA TIEDOTETTIIN ERI VIESTINTÄKANAVISSA

Projektiin liittyvää viestintää tehtiin vuoden aikana suorien kontaktien lisäksi sekä sosiaalisessa mediassa että FinFamin Labyrintti-jäsenlehdessä.

AGORAlle perustettiin Instagram-tili, jonka pääasiallinen kohderyhmä on nuoret maahanmuuttajataustaiset aikuiset. He ovat myös potentiaalisia projektin toimintaan osallistujia. Facebookiin perustettiin asiantuntijan oma Facebook-profiili, jonka kautta tieto projektista tavoittaa ammattilaisia ja yhteistyötahoja. Asiantuntija kirjoitti Labyrintti-lehteen kolumnin otsikolla Kohtaamisia monikulttuurisessa Suomessa.

AGORA-asiantuntija piti FinFamin esittelypöytää Moniheli ry:n ja Monika-Naiset Liitto ry:n järjestämässä ja erittäin suositussa Järjestöt kotouttavat -tapahtumassa. Moni maahanmuuttajataustainen kävijä oli kiinnostunut FinFamin toiminnasta ja ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että myös maahanmuuttajataustaisille kohdennettua toimintaa oltiin aloittamassa.

FINFAMI-JÄRJESTÖN YHTEINEN HENKILÖSTÖSTRATEGIA VALMISTUI

Vuonna 2017 valmistui koko FinFami-järjestökentän yhteinen henkilöstöstrategia, FinFami – Unelmien työpaikka ja järjestö omaisten asialla. Strategiatyöhön osallistui suuri joukko järjestökentän toimijoita.

Koko FinFami-järjestökentän yhteinen henkilöstöstrategia, FinFami – Unelmien työpaikka ja järjestö omaisten asialla, vahvistettiin Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin sääntömääräisessä kevätedustajakokouksessa 22.4.2017.

Strategiatyöhön osallistui suuri joukko järjestökentän toimijoita. Strategiaa työstettiin yhdessä FinFami-yhdistysten työntekijöiden ja luottamusjohdon kanssa järjestön yhteisissä tilaisuuksissa.

Strategian tueksi kehitettiin pika-arviointimalli, joka löytyy henkilöstöstrategian yhteydestä. Lisäksi tuotettiin henkilöstöstrategian tiivis A4 -kokoinen dokumentti henkilöstöhallinnon kehittämisen tueksi. Vuonna 2017 keskityttiin vahvasti jäsenyhdistysten henkilöstöhallinnon tukimateriaalien kehittämiseen ja tuottamiseen.

Strategiatyötä tehtiin yhdessä OMAHA-hankkeen kanssa. Yhteisen henkilöstöstrategian juurruttamistyö aloitettiin syksyllä 2017 ja sitä tullaan jatkamaan vuonna 2018.

FINFAMI PANOSTI TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖHYVINVOINTIIN

FinFamin henkilöstöstrategiaan on kirjattu visio, jonka mukaan järjestö on unelmien työpaikka. Keskusliitossa uskotaan vahvasti tähän visioon. Järjestö haluaa olla vuonna 2020 houkutteleva työnantaja, jolle työhyvinvointi on tärkeä prioriteetti. Keskusliitossa panostetaan aidosti vaikuttavaan työhön, jota tekevät työstään innostuneet ja työssä hyvinvoivat työntekijät. Vuonna 2017 tarjottiin henkilöstölle asiantuntijuuden kehittämisen ja koulutuksen raha sekä kaksi työhyvinvointipäivää, joista toinen järjestettiin syksyllä ja toinen keväällä 2017. Henkilöstöllä oli mahdollisuus kehittää ammattitaitoaan erilaisissa tilaisuuksissa ja seminaareissa pitkin vuotta. Keskusliitto tuki työnantajana myös etätyömahdollisuuden hyödyntämistä.

FINFAMI – UNELMIEN TYÖPAIKKA -SOMEKAMPANJA NOSTI ESIIN TYÖHYVINVOINNIN MERKITYSTÄ

Osana järjestön henkilöstöstrategiaa toteutettiin FinFami – Unelmien työpaikka -kampanja. Kampanja toteutettiin järjestön sosiaalisen median kanavissa julkaisemalla kuvia FinFami-yhdistysten työyhteisön arjesta ja työhyvinvoinnista. Kuvilla haluttiin ottaa kantaa siihen, miten tärkeätä työhyvinvointi ja sen kehittäminen on työssä jaksamiseen.

Kampanjaan osallistui 10 FinFami-yhdistystä seitsemästätoista (17) yhdistyksestä. Kampanja kesti kahden viikon ajan.

Sosiaaliseen mediaan liitettyjä kuvia otettiin muun muassa erilaisista palavereista, työrauhasta, tykypäivistä, kehittämispäivistä, etätyömahdollisuudesta, etäpalavereista, työhuoneista ja työergonomiasta, verkostoitumisesta, yhteistyöstä, arvostamisen taidosta työelämässä, työkohtaamisista, työn ja perheen yhteensovittamisesta, työhön liittyvistä innovaatioista ja ideointihetkistä, kokeilun mahdollistamisesta, työelämäjoustoista, työssä jaksamisesta, kiitoksen antamisen merkityksestä sekä yhteisistä lounashetkistä.

Osana FinFamin henkilöstöstrategiaa palkittiin Vuoden FinFamilainen neljässä eri kategoriassa. Kuvassa vuoden mahtava esimies Oili Huhtala, verraton vapaaehtoinen Pirjo Tervonen ja valovoimainen työkaveri Teija Matalamäki. Kuvasta puuttuu innovatiivinen puheenjohtaja -tittelin saanut Sirpa Pahalahti.

Jäsenyhdistykset osallistuivat kampanjaan innostuneesti ja jakoivat sosiaalisessa mediassa kuvia oman yhdistyksensä arjesta ja työhyvinvoinnista.

FINFAMI-KENTTÄ VALITSI NELJÄ UPEAA VUODEN FINFAMILAISTA

Vuonna 2017 käynnistettiin osana henkilöstöstrategiaa Vuoden FinFamilaisen palkitseminen. Vuoden FinFamilainen palkittiin neljässä kategoriassa: valovoimainen työkaveri, mahtava esimies, innovatiivinen puheenjohtaja ja verraton vapaaehtoinen. Palkinnot jaettiin loppuvuodesta 2017 pidetyillä työntekijäpäivillä ja vapaaehtoisten pop-up glögitilaisuudessa vapaaehtoispäivänä.

Valovoimaiseksi työkaveriksi valittiin FinFami Etelä-Pohjanmaan aluetyöntekijä **Teija Matalamäki**. Mahtavaksi esimieheksi valittiin Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFamin toiminnanjohtaja **Oili Huhtala**. Innovatiivisen puheenjohtajan tittelin sai Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFamin puheenjohtaja **Sirpa Pahalahti** ja verrattoman vapaaehtoisen tittelin FinFami Etelä-Pohjanmaan vapaaehtoinen **Pirjo Tervonen**.

Palkinnot jaettiin jäsenyhdistyksiltä tulleiden ehdotusten perusteella. Vuoden FinFamilaisen palkitseminen jatkuu vuonna 2018.

FINFAMI EDISTI MIELENTERVEYSOMAISTEN ASIAA

Hyvät työolot kannustavat FinFamin työntekijöitä kehittymään ja antamaan parhaansa työssään mielenterveysomaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. FinFamissa uskotaan yhteistyön voimaan ja jäsenyhdistyksille suunnattu toiminta tuki koko järjestön yhteistä tavoitetta.

Keskusliitossa työntekijöitä kannustetaan kehittymään. Vuonna 2017 FinFami mahdollisti työntekijöiden osallistumisen koulutuksiin tai ammattikirjallisuuden hankkimisen omaan työtehtävään liittyen. Keskusliitto tukee työntekijöiden kehittymistä myös verkostoitumisen kautta.

Keskusliitto on harjoittelija- ja opinnäytetyömyönteinen työpaikka. Vuonna 2017 keskusliitossa toimi kaksi harjoittelijaa, jotka tuottivat tietoa Mieletön Mahdollisuus -projektin käyttöön ja levittivät projektissa tuotettuja materiaaleja eteenpäin.

FinFami panostaa työn ja perheen yhteensovittamiseen. Olimme mukana valtakunnallisessa Lapsi mukaan töihin -päivässä. Lasten on tärkeä päästä näkemään ja kokemaan, missä heille trkeät aikuiset tekevät työtä ja mitä työnteko on. Myös työpaikkojen on hyvä nähdä työntekijöidensä lapsia.

Henkilöstölle järjestettiin kaksi virkistyspäivää, toinen kesällä ja toinen talvella. Kesän virkistyspäivänä työntekijät viettivät yhteisen päivän työtä kehittäen, kävellen ja maistuvasta ruuasta nauttien. Syksyn virkistyspäivänä työntekijät kävivät rentoutumassa Allas Sea Poolilla Helsingissä ja syömässä maukkaan joululounaan.

Vuonna 2017 järjestettiin useita tilaisuuksia jäsenyhdistyksille. Näitä olivat mm. ennätysmäärän osallistujia (72 hlö) keränneet työntekijäpäivät Turussa sekä Helsingissä järjestetyt edunvalvontatyötä käsitellyt kevään asiantuntijaryhmä ja koko järjestön vaikuttamisviestintää käsitellyt johtajafoorumi.

FinFami järjesti joulukuussa yhteistyökumppaneille perinteisen glögijuhlan, jonka teemana oli vuonna 2017 Suomi100. Glögijuhla oli kiitos ja kohtaamispaikka yhteistyökumppaneille.

Keskusliitossa työskenteli vuonna 2017 yhteensä yhdeksän (9) palkattua työntekijää toiminnanjohtajan lisäksi. Työntekijöistä neljä työskenteli yleisavustuksella rahoitetussa toiminnassa, kaksi kohdennetulla avustuksella avustettavassa AK-toiminnassa ja neljä työntekijää projekteissa ja hankkeissa.

Henkilöstön tehtävänkuvat olivat: toiminnanjohtaja, kehittämispäällikkö, viestintävastaava, asiantuntija järjestö- ja henkilöstöasiat, Opastava-hankkeen asiantuntija ja osa-aikainen tiedottaja, Mieletön Mahdollisuus -projektin asiantuntija lapset- ja nuoret, asiantuntija vapaaehtois- ja omaistoiminnan kehittäminen (vapaaehtois- ja omaistoiminnan ak), yhdistyshallinnon asiantuntija (Omaha-toiminta ak) ja Agora-projektin maahanmuuttajatyön asiantuntija.

Toiminnanjohtaja vastasi keskusliiton toiminnan, hallinnon, talouden ja henkilöstön johtamisesta. Lisäksi hän vastasi yleisestä omais- ja järjestötyön kehittämisestä sekä edunvalvonta ja verkostoyhteistyöstä.

Kehittämispäällikkö vastasi toiminnan kehittämisestä erityisesti edunvalvonnassa ja vaikuttamisviestinnässä. Toimenkuvaan kuului uusien toiminta-avausten suunnittelu uudet kohderyhmät huomioiden. Työnkuvassa korostui verkostoyhteistyö ja uusien kumppanuuksien muodostaminen.

FinFami panostaa työhyvinvointiin mm. tukemalla perheen ja työn yhteensovittamista. Valtakunnallisena Lapsi mukaan töihin -päivänä toimistomme täyttyi iloisesta tunnelmasta, kun työntekijöiden lapset saapuivat tutustumaan FinFamiin.

Viestintävastaava vastasi keskusliiton sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Hänen tehtävänkuvaansa kuului kokonaisvaltainen ja suunnitelmallinen viestinnän kehittäminen, materiaalien tuottaminen graafisen ilmeen pohjalta ja liiton tunnetuksi tekeminen viestinnän keinoin sekä viestinnän hyödyntäminen edunvalvonnassa. Viestintävastaava koordinoi ja toimitti Labyrintti-lehteä.

Järjestö- ja henkilöstöasioiden asiantuntijan tehtävänkuvaan kuului toimisto – ja taloushallinnon tehtävien lisäksi johdon assistentin tehtäviä, viestintää sosiaalisessa mediassa ja kokemustoiminnan kehittämistä. Asiantuntija vastasi henkilöstöstrategian työstämisestä ja kehitti henkilöstöhallinnon materiaaleja jäsenyhdistysten hyödyksi.

Vapaaehtoistyön asiantuntija vastasi järjestön va¬paaehtois- ja omaistoiminnan koordinoinnista, kehittämisestä, toteutuksesta ja arvioinnista (mm. Prospect-vertaisryhmätoiminta ja kokemuskoulutus) yhteistyössä liiton jäsenyhdistysten kanssa.

Mieletön Mahdollisuus -projektin asiantuntija vastasi projektin sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta, kehittämisestä ja arvioinnista. Asiantuntija toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten lapsiomaistyöntekijöiden sekä projektin muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

Yhdistyshallinnon asiantuntija (Omaha-toiminta, ak) vastasi jäsenyhdistysten hallinnon tukipalvelun sekä omaisjärjestötyön laatujärjestelmän toteutuksesta, kehittämisestä, raportoinnista ja arvioinnista. Hän toimi tiiviissä yhteistyössä jäsenyhdistysten toimijoiden kanssa.

Opastava-hankkeen asiantuntija vastasi hankkeen sisältöjen suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista yhteistyössä omaisten ja jäsenyhdistysten sekä hankkeeseen osallistuvien kuntien kanssa. Opastava-hankkeen asiantuntija toimi tarvittaessa toiminnanjohtajan sijaisena.

Opastava-hankkeen tiedottaja vastasi Opastavan sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä ja hankkeen viestintäsuunnitelman toteuttamisesta. Tiedottaja palveli hankkeen eri osapuolia niiden viestintätarpeissa. Tiedottaja koordinoi myös omaisista ja omaishoitajista kertovan valokuvanäyttelyn esillepanoa usealla paikkakunnalla. Hän toimi soveltuvin osin yhteistyössä viestintävastaavan kanssa.

AGORA- projektin maahanmuuttajatyön asiantuntijan tehtävänä oli projektin suunnittelu, toteuttaminen, kehittäminen, hankehallinto ja yhteistyö yhteistyökumppaneiden ja jäsenyhdistysten kanssa.

EDUSTAJAKOKOUKSET PÄÄTTÄVÄT KESKUSLIITON SUURET LINJAUKSET

Ylintä päätösvaltaa suurissa linjauksissa käyttävät Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamissa kevät – ja syysedustajakokoukset. Kevätedustajakokous järjestetään huhtikuun loppuun mennessä ja syysedustajakokous syys-marraskuun aikana. Kokouksissa linjauksista päättävät jäsenyhdistysten valtuuttamat edustajat.

Mielenterveysomaiset keskusliitto – FinFamin sääntömääräinen kevätedustajakokous järjestettiin lauantaina 22.4.2017 keskusliiton tiloissa Helsingissä.

Kokoukseen osallistui yhdeksän (9) jäsenyhdistysten edustajaa valtakirjalla. Yhteensä kokouksessa oli läsnä yhdeksän (9) osallistujaa. Kevätedustajakokous hyväksyi vuoden 2016 vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen sekä FinFami -järjestön henkilöstöstrategian.

Sääntömääräinen syysedustajakokous järjestettiin keskusliiton tiloissa Helsingissä lauantaina 11.11.2017. Edustajia oli valtakirjalla kahdeksasta (8) jäsenyhdistyksestä. Syysedustajakokouksessa valittiin vuoden 2018 hallituksen jäsenet. Kokouksessa vahvistettiin myös toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2018, tilintarkastajat vuodelle 2018 sekä päätettiin vuoden 2018 keskusliiton jäsenmaksuista.

HALLITUS JA TYÖVALIOKUNTA TUKEVAT KESKUSLIITOSSA TEHTÄVÄÄ TYÖTÄ

Hallitus kokousti toimintavuoden aikana kuusi (6) kertaa. Hallituksen puheenjohtajana toimi FinFami Pohjanmaa ry:n puheenjohtaja Anita Ruutiainen. Kokouksissa valmisteltiin ja toteutettiin edustajakokouksen velvoittamia asioita. Hallituksen kokouksissa sihteerinä toimi toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

Hallituksen työvaliokuntaan kuuluivat puheenjohtaja Anita Ruutiainen, varapuheenjohtaja **Hannu Levaniemi** ja hallituksen sihteeri, toiminnanjohtaja Pia Hytönen.

TALOUS JA TILAT

Keskusliiton Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:lta saamat avustukset ja varsinaisen toiminnan tuotot olivat yhteensä 802 060 €. Toiminnan kokonaiskulut olivat 803 678 €. Tästä henkilöstökulujen osuus oli 516 730,18 €. Lisätietoja keskusliiton taloudesta on saatavilla tilinpäätöksestä 2017. Kirjanpidon teki tilitoimisto Administer Oy. Liiton tilintarkastuksen toteutti Oy Tuokko Ltd.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami on toiminut vuodesta 2007 Helsingin osoitteessa Meritullinkatu 4 B 10. Toimistotilat on vuokrattu Helsingin Seurakuntayhtymältä. Keskusliitolla on käytössään 156 m2 toimistohuoneisto, johon kuuluu koulutustila.

Hallituksen puheenjohtajana toimi **Anita Ruutiainen, FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf**

HALLITUKSEN JÄSENET	HENKILÖKOHTAISET VARAJÄSENET
Ahola, Susanna FinFami Etelä-Pohjanmaa ry	Palomäki, Maija-Liisa FinFami Etelä-Pohjanmaa ry
Joensuu, Jyrki Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry	Hammar-Kettunen, Hannele FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf
Levaniemi, Hannu Pohjois-Karjalan mielenterveys-omaiset - FinFami ry.	Alastalo, Tarmo Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset - FinFami ry.
Nordling, Marja	Järvinen, Anita FinFami Satakunta ry
Pahalahti, Sirpa Varsinais - Suomen mielenterveysomaiset - FinFami ry	Ojala, Pirkko FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf
Ruoho, Raija FinFami - Salon seudun mielenterveysomaiset ry	
Saarinen, Tiina FinFami Uusimaa ry	Irja-Leena Lahti, FinFami Satakunta ry
Viikari, Birgit Mielenterveysomaiset Pirkanmaa - FinFami ry	Mantela, Ritva Mielenterveysomaiset Pirkanmaa - FinFami ry

TUKEA.
TOIVOA.
MUKANA.

Ei jätetä ketään yksin.

KUVIO 1. KESKUSLIITON ORGANISAATIOKAAVIO VUONNA 2017

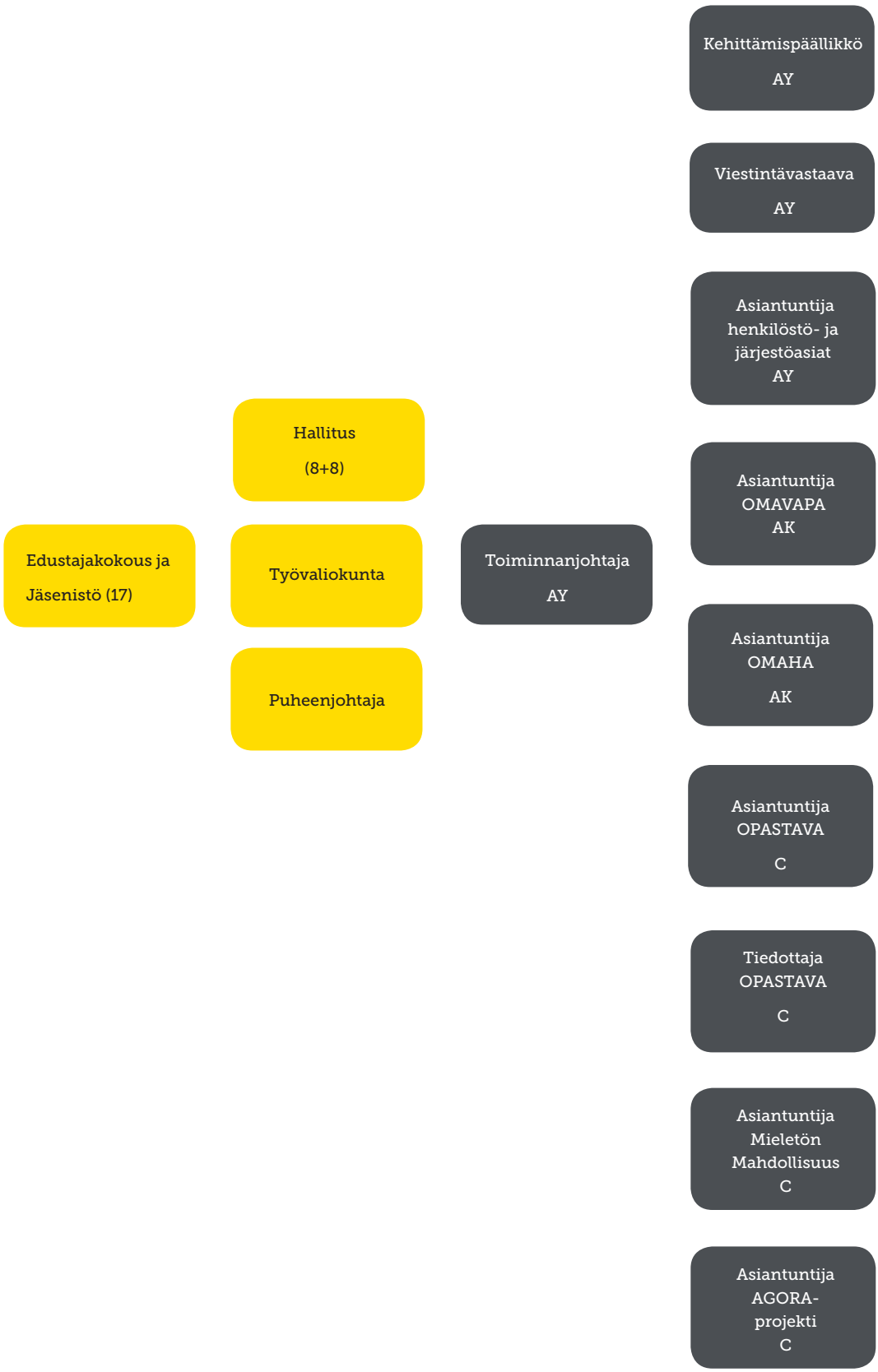

JÄSENYHDISTYKSET

Keskusliitto toimii mielenterveyskuntoutujien ja -potilaiden alueellisten omaisyhdistysten keskusjärjestönä ja tukee omalla toiminnallaan näiden yhdistysten tavoitteiden saavuttamista. Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFamin jäseniä ovat liiton 17 alueellista omaisyhdistystä.

KESKUSLIITON 17 JÄSENYHDISTYSTÄ:

Keski-Uudenmaan Sopimuskoti ry, Kerava perustettu 1983, liittynyt keskusliittoon 1991	Päijät-Hämeen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Lahti perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1993
Varsinais-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Turku perustettu 1984, liittynyt keskusliittoon 1991	Keski-Suomen mielenterveysomaiset – FinFami ry, Jyväskylä perustettu 1993, liittynyt keskusliittoon 1995
Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry, Tampere perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Svenska Österbottens anhörigförening SÖAF rf perustettu 1996, liittynyt keskusliittoon 2009
FinFami – Uusimaa ry , Helsinki perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1994	FinFami – Kanta-Hämeen mielenterveysomaiset ry, Hämeenlinna perustettu 1997, liittynyt keskusliittoon 1997
Pohjois-Karjalan mielenterveysomaiset – FinFami ry, Joensuu perustettu 1988, liittynyt keskusliittoon 1991	Itä-Uudenmaan sosiaalipsykiatrinen yhdistys ry, Porvoo perustettu 2000, liittynyt keskusliittoon 2006
Muotialan asuin- ja toimintakeskus ry, Tampere perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1996	FinFami Etelä-Pohjanmaa ry, Seinäjoki perustettu 2001, liittynyt keskusliittoon 2001
FinFami Pohjanmaa ry - FinFami Österbotten rf, Vaasa ja Kokkola perustettu 1991, liittynyt keskusliittoon 1991	FinFami – Salon seudun mielenterveysomaiset ry, Salo perustettu 2003, liittynyt keskusliittoon 2003
Savon mielenterveysomaiset – FinFami ry, Kuopio ja Mikkeli perustettu 1992, liittynyt keskusliittoon 1992	FinFami Satakunta ry, Pori perustettu 2009, liittynyt keskusliittoon 2009
FinFami -Mielenterveysomaiset Etelä-Karjala ry, Lappeenranta perustettu 2016, liittynyt keskusliittoon 2016	

KESKUSLIITON YHTEYSTIEDOT

Toiminnanjohtaja
Pia Hytönen
p. 040 776 5911
pia.hytonen@finfami.fi

Viestintävastaava
Marika Finne
p. 045 844 0135
marika.finne@finfami.fi

Asiantuntija,
järjestö- ja henkilöstöasiat
Jaana Humalto
p. 050 464 2739
jaana.humalto@finfami.fi

Asiantuntija,
OMAHA-hanke
Arto Bäckström
p. 045 642 8510
arto.backstrom@finfami.fi

Asiantuntija,
Opastava-hanke
Erkka Öörni
p. 045 844 0150
erkka.oorni@finfami.fi

Tiedottaja,
Opastava-hanke
Johanna Jussila
p. 045 847 9463
johanna.jussila@finfami.fi

Asiantuntija, Vapaaehtois- ja
omaistoiminnan kehittäminen
Vaula Ollonen
p. 0400 274 624
vaula.ollonen@finfami.fi

Asiantuntija, Mieletön
Mahdollisuus -projekti
Sanna Huhtonen
p. 045 184 7009
sanna.huhtonen@finfami.fi

Asiantuntija,
AGORA-projekti
Johanna Warius
p.045 119 2533
johanna.warius@finfami.fi

Kehittämispäällikkö
Riika Hagman-Kiuru
p. 045 800 4903
riika.hagman-kiuru@finfami.fi

Vanhempainvapaalla
Kehittämispäällikkö
Karoliina Ahtiainen

FinFami
FinFami_omaiset
FinFami
finfami

FinFami